1187.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

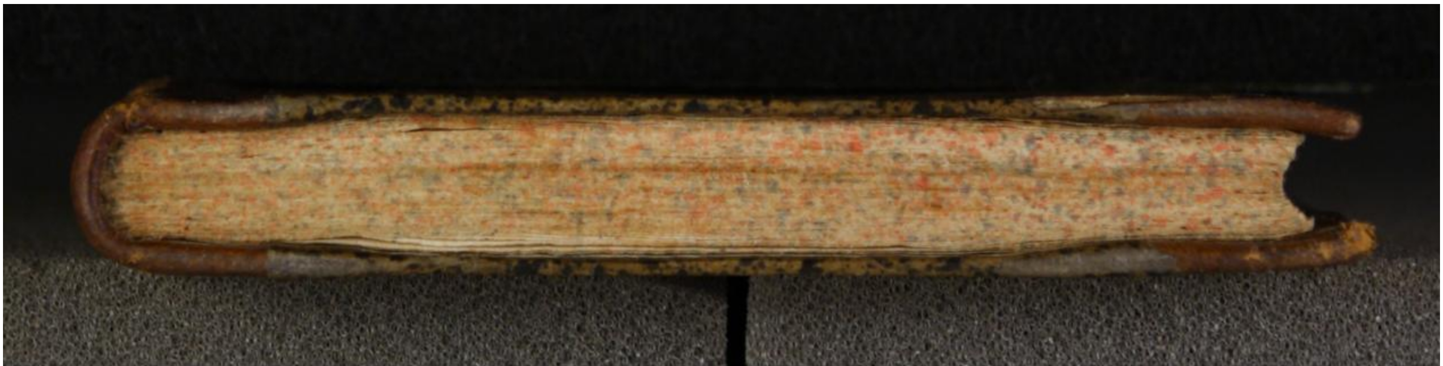

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

No. 1187.

M. Fischer fecit

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

=LN 1638
ex. 2

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187.

ΔΗΜΗΓΟΡΙΑΙ
ECCLESIIS IN DANIA ET NORVEGIA, TRIBVS PVBLIcarum precationum diebus 5. 6. 7. Februarii proponendæ, in vſum miniſtrorum verbi Dei Scriptæ

A

PETRO IOHANNE VINSTRVPIO.

Eſaiæ: 45.
Convertimini ad me & ſalui eritis.

HAFNIÆ
Impreſsit Iohannes Stockelmannus. 1593.

Dn: Johanni Euari

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

Auguſtinus lib. ſoli loquiorum.

Nihil proſunt lamenta ſi replicantur peccata: Nihil valet veniam à malis poſcere & mala denuò iterare. Perſiſte ergo in confeſsione, eſto in pœnitentiâ fortiter confirmatus, vitam bonam, quam accepiſti tenere non deſinas:

Propoſitum vitæ bonæ conſerua iugiter.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187

CONCIO PRIMÆ DIEI II. PARALIPOMENON capit. 36.

Textus.

SEdechias fecit malum in oculis Domini Dei ſui, nec erubuit faciem Ieremiæ Prophetæ loquentis ſibi ex ore Domini. A Rege quoq; Nabuchodonoſor receſsit, qui adiurauerat eum per Deum: & indurauit ceruicem ſuam et cor, vt non reuerteretur ad Dominum Deum Iſraël. Sed & vniuerſi principes ſacerdotum & populus præuaricati ſunt iniquè iuxta vniuerſas abominationes gentium: & polluerunt domum Domini, quam ſanctificauerat ſibi in Ieruſalem. Mittebat autem Dominus Deus Patrum ipſorum ad

 illos,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

illos, per manum nuntiorum ſuorum, de nocte conſurgens, & quotidie commonens: eò quòd parceret populo & habitaculo ſuo. At illi ſubſannabant nuntios Dei, & paruipendebant ſermones ejjus, illudebantq́ Prophetis: donec aſcenderet furor Domini in populum ejjus, & eſſet nulla curatio. Adduxit enim ſuper eos Regem Chaldæorum, & interfecit iuuenes eorum gladio in domo ſanctuarij ſui: non eſt miſertus adoleſcentis, & virginis, & ſenis, nec decrepiti quidem: ſed omnes tradidit in manum ejjus, &c.

Quòd

1187.

QVòd publico præconio conuocetur hiſce diebus Eccleſia, et ſolenni ritu in his Regnis, preces anniuerſariæ, edicto piiſsimi Magiſtratus noſtri fiant, cauſæ impulſiuæ & finales præcipuæ ſunt hæ.

I. Vt vera animi humilitate coram Deo proiecti, & ſenſu peccatorum noſtrorum proſtrati, vltrò & apertè (cum Ninivitis & aliis quibus ſua in tempore diſplicuere ſcelera) magnitudinem præuaricationum noſtrarum, quibus natura noſtra & tota vita horribiliter deformata eſt, in publico Eccleſiæ cœtu agnoſcamus & deploremus, nóſque ipſos coram tremendo Dei judicio accuſemus, vitam malè actam deteſtemur: & verâ fide in ſpem gratiæ diuinæ erecti, peccati veniam propter vnicum vnici Soſpitatoris noſtri IEſu Chriſti ſacrificium impetremus.

II. Vt Iudicium DEI aduerſus peccata penitius conſiderantes &

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

triſtes ac tragicas rerum perturbationes, quæ ſingulis ferè Regionibus, vrbibus & pagis exitium, & populis omnibus interitum minantur, intuentes, venienti fato occuramus & iuſtiſſimam iram ipſius, ceruicibus noſtris imminentem, lachrimoſis precibus et verâ cordis ſupplicatione anteuertamus: ne terrifica furoris ſui effecta, in nos bello, morbis, fame, alijſq; grauiſſimis maledictionibus & latè vagantibus pœnis, publicè & priuatim exerat: Quòd plurimis hodie gentibus, qui fatis vrgentur ſuis, & pœnas modò luunt, euenire cernimus. Quorum metu & terrore, nos ad officium reuocati, tempeſtiuè rebus noſtris proſpiciamus: niſi cum ipſis breui perditum ire libeat.

III. Vt delictorum veniam & pœnarum commeritarum, vel auerſionem, vel mitigationem conſecuti: peramus ſeriò nos deinceps regi Dei ſpiritu, & frigidos pigroſq; ad rectè viuendum animos, ejjuſdem virtute

exci-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

excitari: Ne excuſſo Dei timore denuò in ſcelera prolabamur, nouis peccatis iram ipſius accumulemus: ac tandem præcluſa ad ſalutam via, in vltrices ipſius manus incurramus: verum potius modeſtè & humiliter ergà ipſum nos gerentes, poſtmodum ab omni impietate, nos cohibeamus, vitamq́ noſtram ſanctè in ipſius timore inſtituamus. Luc. 1.

IIII. Vt cùm hoc extremo coq́ exvlceratiſſimo ſæculo in medijs Eccleſiæ & politiæ perturbationibus et δαιμονίῳ θορύβῳ καὶ ταραχῇ, quibus Chriſtianus orbis horrendis modis exagitatur, Inq́ domeſticis calamitatibus, in lue illa epidemicâ æſtate ſuperiore graſſante & plurimos abſumente: Quando nil præter horrenda mortis ſimulachra apparebant, alijſq́ infinitis ærumnis, Nos hactenus diuinâ protectione cuſtoditi ſimus, Et etiamnũ quotidie Dei ergà nos plus quàm paternam miſericordiam & clementiam, quâ nos quærere et repertos benedictionibus

ſuis cumulare non deſinit, exerceri & declarari videamus: tantæ bonitatis diuinæ memores, pia gratitudinis vota, publicè hiſce diebus reddamus & ſacrificium labiorum noſtrorum perſolvamus: Miſericordiam ipſius, quæ ſola cavſa eſt, qvod non conſumti ſumus, cum Ie-
Thren. 3. remiâ Prophetâ celebrantes & deprædicantes.

V. Vt pro omnibus ſtatibus & ordinibus, pro pace & tranquillitate, præcipuè pro Eccleſiæ conſeruatione & ſynceri verbi diuini propagatione, pro Regni Regiſq́ electi noſtri clementiſsimi, totius etiam Regiæ domus & familiæ, ac Gubernatorum patriæ noſtræ dulciſsimæ, noſtrûm deniq́ omnium & ſingulorum ſalute & incolumitate impetranda, preces ardentiores ex intimis pectoris noſtri penetralibus publicè & communiter fundamus.

Hæ cauſæ ſunt præcipuæ, quæ meritò omnes & ſingulos mouere & excitare debent, ut conſiderata

rerum

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

rerum omnium perturbatione &
triſtiſsimo ſeneſcentis ſæculi hujjus
ſtatu, quo omnia in pejjus ruunt &
fatis vrgentur ſuis, ſe totos ad pie-
tatis cultum comparent, Deum ſibi
propicium & fauentem oratione
reddant, eiusq; auxilium implorent,
& quemadmodum prius operam
ſuam contulerunt, ad prouocandam
Dei iram, Ita illi placandæ omnes
ex æquo ſtudeant, atq; honori ejjus
celebrando ſe modò conſecrent.

Sed dolendum eſt, tam ſtupidos,
ſecuros & frontis adeò perfrictæ
nunc eſſe homines, ſeu, vt verius di-
cam, eò inſaniæ & veſaniæ prolap-
ſos, vt nihili faciant ſalutares admo-
nitiones, apud quos ſacra hæc, ſicut
& reliqua pietatis opera & exerci-
tia vſu vileſcunt, et in ſummum con-
temptum, cùm apud promiſcuam
multitudinem, tùm etiam ſuperio-
ris ordinis homines abeunt: vt neq;
ſenſu peccatorum ſuorum affician-
tur, nec dulcedine promiſsionum
divinarum alliciantur, Neq; etiam

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

Dei flagellum in vindictam impiorum paratum perhorreſcant: Sed in ſuâ ſibi blandientes maliciâ, riſum rident ſardonium, & pœnam nullo ad ſe modo pertinere iudicant. Quo fit vt ſummam Dei in ſe indignationem magis magiſq; concitent & inflamment.

Nobis igitur vt prebeatur occaſio diligentius cogitandi de præſenti rerum ſtatu & ſeueriſſimo Dei judicio, erga hujjus ſæculi impietatem: Noſq; de proprijs noſtris peccatis & eorum pœnis rectius judicare diſcamus, vtq; in eam, quam dixi orandi ſupplicandiq; curam & ſtudium commodius & melius incumbamus. Proponam hodiè exemplum gentis Iudaicæ horribiliter à DEO per Babylonios punitæ, bello, fame, captiuitate & excidio, propter ſcelerum atrocitatem. Spectant enim, quæ in Prophetis de gente hac memoriæ prodita inueniuntur & quæ nos modò dicturi ſumus, non ſolum ad populum Iſraëliticum: verum-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187

rumetiam ad omnium ſæculorum homines corrigendos & emendandos: Quæ enim priſcis Iudæis antiquitus acciderunt, velut typo commonefactiones continent vtiles, ad hæc vltima tempora pertinentes, ſicut monet D. Paulus 1. Corinth. 10. & Roman. 15.

Ac quamuis præſens ſæculi hujjus ſtatus admodum (vt ſupra monui) deprauatus, miſer & triſtis ſit: vt parum proficiant ſuis exhortationibus, pij fideleſq; Dei miniſtri: In ſpem tamen bonam erecti ſumus, Deum benignum & miſericordem, in tantâ malorum colluuie, aliquem ſibi piorum cœtum collecturum eſſe, qui à recto ſalutis tramite non aberrent, gratiam ejus in vanum non accipiant, In viâ Cain non abeant, nec flectant genua Baal, aut in errorem Bileam filij Bozor effundantur, neq; in contradictione chore accedant: Sed auerſis à vanitatibus mundi cordibus, tempeſtiuè rebus ſuis proſpiciant, atq; verâ attentione

&

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

& Zelo DEVM quærant, cognoſ-
cant et celebrent. Deus æternus &
Pſal. 68. miſericors, ipſe dabit voci ſuæ vo-
cem roboris, nec ſinat pia hæc ex-
ercitia fruſtra inſtituta eſſe, aut ver-
Eſa. 55. bum ſuum ad ſe redire vacuum: Sed
eo nos moueat, ſpiritu illuminet,
gratiâ obſignet, & ſuper nos in no-
mine ipſius congregatos extendat
miſericordiam ſuam, vt agnitis pec-
catis noſtris ad Thronum gratiæ ac-
cedamus cum fiducia, quâ aduerſus
metum judicii illius confirmati, in
ſolâ Chriſti obædientiâ et merito ac-
quieſcamus: ſicq; ſub horum die-
rum quiete, non modo à noſtris la-
boribus, ſed etiam peccatis feriabi-
mur, ut diuinorum beneficiorum
meditatione, mentes noſtras ad ve-
ram pietatem exerceamus, ad ſu-
plicationum feruorem incitemus,
et rectè poſtmodum viuendum eru-
diamur, AMEN.

Summa autem concionis huius
eſt, Iudæos ante triſtem deporta-
tionem in Babylonem, infelix Reg-
ni

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187

ni exitium, ac Templi & vrbis ruinam, in tantam prolapſos fuiſſe proteruiam & portentoſam ſecuritatem, vt omnes ſalutares Dei admonitiones, per Prophetas factas, ſurdis auribus negligerent & ex alto deſpicerent, Donec tandem exigente id maliciâ illorum & Dei juſtitiâ, ſine omni diſcrimine perſonarum, ſexus aut conditionis, ſeueriſſimè puniti ſunt. Quorum exemplo nos, qui non minore hodie ſecuritate torpemus, ad DEI reuerentiam & cultum inuitati, caueamus ne ſimili furore & contumacia πανολεθρίαν nobis accerſamus.

Loci quos Textus hodiernus ordine ſuppeditat ſunt IIII.

I. Primus cauſas calamitatum apud Iudæos & quibus peccatis ſibi cladem & interitum attraxerunt, commemorat.

II. Secundus diligentiam Dei & ſummam indulgentiam in exhortando

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

tando hunc populum ad reſipiſcentiam, deſcribit.

III. Tertius exaggerat contemptum admonitionum diuinarum & extremam ingratitudinem, erga pios oraculorum diuinorum interpretes.

IIII. Quartus modum horribilis pœnæ & interitus huius gentis depingit.

DE PRIMO.

ZEdechias fecit malum in conſpectu Domini, &c.

DEſcripturus Eſdras (qui Paralipoménων author creditur) triſtiſſimas pœnas à Babylonijs propter ſcelera Iudæis inflictas, initio cauſam propinquam, & προκαταρκτικὴν iræ Dei & tantæ calamitatis ponit. Et vt Deum Iuſtiſſimum excuſet, grauiſſimè Iudæos accuſat, eisq́ enormia & multiplicia flagitia objicit: idq́ non ſolum in genere: verumetiam, ſpecies aliquot delictorum diſertè

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

ſertè recenſet, quibus ſe totos ita ad-
dixerant, vt amplius nihil in ipſis ſa-
nabile fuerit, quod cùm pauci ag-
noſcerent: ſe videlicet cauſam cala-
mitatum & pœnarum Deo dediſſe:
Imò potius ſibi extra culpam ſe eſſe
perſuaderent, omnes in eá gente ſta-
tus arguit & tantam tamq; proiectā
impietatem illis temporibus fuiſſe
dicit, vt etiam qui ſanctiſsimi eſſe de-
buerint, prorſus degenerauerint & à
Deo ejjuſq; mandatis longiſſimè re-
ceſſerint. Facta igitur veluti ἀνατομὴ
totius corporis, à capite ad ſingula
membra deſcendit: initio nominans
eos penes quos ſumma erat autori-
tas & rerum poteſtas cùm in politiâ
tum in Eccleſia, tandem totam mul-
titudinem promiſcuam perſtringit
& accuſat.

A Rege igitur Zedechia exorſus,
ipſius ſcelera hoc modo exaggerat.
Quod fecerit malum in oculis Ieho-
uæ Dei ſui. Nec erubuerit faciem Ie-
remiæ Prophetæ ipſi loquētis ex ore
Dei. Contra Regem etiam Babyloni-

cum

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

cum Nebucadnezarem rebellauit. Indurauit cor ſuum & cervicem ſuam, vt non reverteretur ad Dominum Deum Iſraël.

Hæc ſunt quatuor graviſſima & atrocia delicta, quæ hoc loco Regi objiciuntur. 1. Impietas, ſeu atrocitas in manifeſtis delictis, cuiuſmodi erant crudelitas, vaga libido, fiducia in externis præſidijs & brachio carneo, &c. 2. Verbi diuini contemptus & irriſio, concionum Propheticarum, ſeuitia erga Dei Prophetas, præcipuè Ieremiam quem contempſerat & in carcerem ſæpius conjecerat. 3. Rebellio: violatâ enim iurisiurandi religione, fœdus cum Rege Babylonico ictum reſcindit. 4. Induratio ſeu finalis perſeuerantia & contumacia in atrocibus delictis. Talis ipſe Rex fuit, qui in primis Deum timere, religionem curare, ſanctas leges, diſciplinam, publicam pacem et honeſtatem tueri debebat. Decet namq; eos, qui in eminentiâ conſtituti ſunt: non ſo-

lum

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187.

lum externâ majjeſtate, potentiâ & authoritate perſonam ſuam in Republica tueri, ſed etiam omnis generis virtutum, juſticiæ, clementiæ, veritatis & ante omnia pietatis facem ſubditis præferre: Sola namq; apud Deum libertas eſt, non ſeruire peccatis, ſola apud DEVM majjeſtas, clarum eſſe virtutibus, vt præclarè ait Ieronymus.

Etiam principes Sacerdotum.

A Rege ad doctores Eccleſiæ & ſacerdotum principes tranſit, qui νομοφύλακες et veræ religionis propagatores & defenſores deſignati erant diuinitus, quibus id muneris & curæ demandatum erat, vt verbum purum illibatumq; conſeruarent, vitæ innocentiâ aliis prælucerent, Regem & Regni proceres pietatis & juſtitiæ admonerent, mores vulgi obſeruarent, errores & vitia taxarent, mala imminentia præuiderent, publicæ ſaluti proſpicerent, ad obædientiam voci diuinæ præſtandam

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

hortarentur, & in omnibus diuini nominis gloriam atq; ſalutem quærerent.

Hi falſâ doctrinâ auditorum animos imbuebant, profanos & idololatricos cultus inſtituebant, ſententiam natiuam verbi diuini per Ieremiam, Obadiam, Zophoniam, Abachuc et alios diuinorum oraculorum nuncios & interpretes corruperunt, atq; obliti legis diuinæ, doctrinam auditorum ingenijs accomodabant, & prurientes vulgi aures mendacijs

Ier. 23. implebant: Ieremiæ ſuadenti deditionem illudebant & eos qui conſilio ejjus obtemperabant, ridebant & inſectabantur.

Et populus.

QVo nomine omnes inferiores ſtatus complectitur, hic vt per ſeſe πολύτροπος, rudis, rebellis & ignauus ferè exiſtit: Ita etiam leuiſſimo momento in quæuis ſcelera impellitur, præcipuè cum in mores ſuperiorum oculos defigat, ad quos ingenium

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187

genium & mores vltrò conformat ſuos: vt in verſu dicitur: Scilicet in vulgus manant exempla regentum. Miſerrimus proinde ſtatus eſt: cùm magiſtratus & Eccleſiæ antiſtites, qui aliis viua lex eſſe & bono exemplo præire debebant, ſeſe omnibus flagitijs palàm contaminant, & licentioſæ ac diſſolutæ vitæ occaſionẽ, alijs præbent: vt certatim omnes ordines vno quaſi impetu in horrenda ſcelera ſeſe abripi patiantur, quemadmodum in Textu ſequitur.

Omnes hi præuaricati ſunt præuaricatione iuxta vniuerſas abominationes gentium, et polluerunt domum Domini, quam ſanctificauerat in Ieruſalẽ.

Tranſit nunc à perſonis ad ſcelerum commemorationem, quæ fuerunt cauſæ calamitatum, quibus Deì indignationem in ſe magis magiſq; concitarunt & inflammarunt.

Reſtringit autem illa ad duo capita, ad corruptionem videlicet morum & religionis.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

I. De primo inquit, præuaricando præuaricati ſunt iniquè: Eſt in his verbis Hebraiſmus, ſingularem Emphaſin continens, quâ effrenem & immodicam peccandi licentiam atq; inſanabilem malitiam denotat. Quod videlicet ſinguli pro ſua libidine in omne genus ſceleris furenter ruebant, nec vllus apud eos peccandi finis erat: *Sed multiplicando multiplicauerunt ſcelera, Idq; iuxta vniuerſas abominationes gentium.* Quod addit vt ſcelerum atrocitatem amplificet & delinquendi modum oſtendat.

Quæ autem fuerint abominationes gentium, docetur cum in ſcripturâ paſſim, tùm præcipuè longâ illâ enumeratione ad Roman. primo. Vbi Apoſtolus gentes accuſans inquit: Oppleti omni iniuſtitiâ, ſcortatione, improbitate, auaritia malitiâ, &c. Legatur totus locus Pauli.

Inſuper etiam pollueruut domum Domini, quam ſanctificauerat in Ieruſalem.

Alte-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

I. Alterum caput impietatis, pro-
fanatio domus à DEO ſanctificatæ.
Etenim non horrenda ſolum cor-
ruptio morum fuit, ſed etiam reli-
gionis & ſacrorum omnium viola-
tio maxima, de qua Dominus apud
Ieremiam capit. 7. queritur. Filij
Iuda malè faciunt in conſpectu meo
& collocant abominationes in do-
mo, quæ nomine meo appellatur,
vt eam contaminent, & ædificant
excelſa Thophet. Domus igitur no-
mine vniuerſum cultum externum,
& quæ tum in vſu ſacra erant in-
telligit.

Cum enim Deus ſacrificia & ve- pſalm.
ri cultus rationem ipſis præ omni- 147.
bus aliis gentibus tradidiſſet, legem
ſuam, vitæ morumq́ præcepta de-
diſſet ſaluberrima, Hi abrogato &
euerſo ſincero Dei cultu, introdu-
xerunt ἐθελοθρησκείας & ſummam
Idolomaniam, ſacra Dei violarunt,
locum ſanctum abominationibus
ſuis fœdarunt & ſacris omnibus pro
ſua libidine abuti non ſunt veriti:

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

Sicut Pſal. 78. dicitur: Non cuſtodiuerunt mandata Dei, in lege ejjus noluerunt ambulare, obliti ſunt operum ejjus & mirabilium ejjus, quæ oſtendit eis, tentauerunt & exacerbarunt Deum excelſum, irritauerunt eum in excelſis ſuis et in ſculptilibus ſuis, eum ad emulationem prouocarunt. Huc etiam quæ Apoſtolus citato loco de gentium idolomania dixit referantur, Quum

Rom. 1. Deum cognouerunt, vt Deum non glorificauerunt, neq; ei gratias egerunt: Sed vani facti ſunt in cogitationibus ſuis,&c. Mutauerunt gloriam incorruptibilis DEI, in efformatam imaginem mortalis hominis, volucrum & quadrupedum & reptilium: veritatem Dei mutauerunt in mendacium & ſeruierunt, rebus creatis pro creatore &c: Hæc fuit illa profanatio, quà non ſolum Templũ illud externum & manufactum: ſed

1. Cor. 6. & internum, quod Spiritus Dei habitaculum à Paulo dicitur, contaminarunt: dum illud fœdiſſimè, excuſſo

Spiri-

1187

Spiritu DEI, omniq́ timore ejjus, vitijs ſupra recitatis polluebant.

Extremam itaq́ pœnam, anteceſſit extrema impietas, cùm Regis & procerum, tùm populi & quod maximum erat, malitia ſacerdotum ſumma & incurabilis.

Hæc ſi ad præſentis ſeculi mores transferantur, eadem omnino vbiq́ locorum reperire haud fuerit difficile, & quidem inter eos qui Chriſtiani nominis profeſſores ſunt maximi, quiq́ purioris doctrinæ cognitione, gloriantur vehementiſſimè & Chriſtum aſſiduè in ore habent. Inter hos (inquam) ſumma eſt omnium, cujjuſuis ordinis & loci hominum confuſio, ſcelerum licentia, aduerſus Deum contumacia & concionum diuinarum irriſio: vt nec Eccleſiaſtici, nec politici, nec magiſtratus, nec ſubditi, non nobiles neq́ plebei, domini vel ſerui amplius, quod muneris ſui ſit faciant. Petantur ex ſingulis ordinibus exempla, & vide mi lector, quantum nos hodie

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

à priſcâ illâ & verè diuinâ majjorum virtute & bonitate diſceſcerimus?

Magiſtratus ſæpè propriæ potentiæ fiſus, à Deo ejjuſq; verbo recedit, quos defendere debebat, opprimit, corrumpit judicia & jus venale habet: Bonæ leges, quæ ad juſticiæ normam omnia moderari deberent, ſunt ſine lingua caput: extinctâ juſticiæ & legis diſciplinâ peccata impunè graſſantur: Potentiores inferiorum bonis inhiant, ſunt χειροδικέες, ſacra contemnunt, ſacrorum miniſtros perſequuntur, ſacraria precio vendunt, crebris potationibus, venationibus, luſibus & rebus ludicris indulgent, remq; ſuam ſic agunt & curant, vt domus magnificas, latifundia, opes deniq; immenſas ſeu iure ſiue iniuria ſibi comparent, idq; vt ſemper ſit quod petulantiæ, luxui et libidini ipſorum ſufficiat: Quidam titulis ambitioſis & illuſtri ac vetuſto genere ſuo faſcinati, omnem diſciplinam faſtidiunt, cupiditatibus peſſimis indulgent

gent

gent & libertatem in furioſam peccandi licentiam conuertunt.

Qui in Eccleſijs doctores conſtituti ſunt, ſæpè doctrinã vel corrumpunt & deprauant, vel auditorũ ingenĳs accomodant, vel negligenter & irreligioſè tractant: vnde etiam hodie plurima ſchiſmata, triſtes hæreſes, variæq; de verbo & ſacramentis opiniones nouæ et blaſphemæ pullulant & propagantur: vt etiam in errorem ducerentur (ſi fieri poſſet) electi. Quidam ſub DEI nomine & verbo opes & commodum priuatum quærunt: Alij ſceleribus patrocinantur, majjoribus adulantur, & vitijs prætextum faciunt, vt aſſentatiunculis gratiam & lucellum captent: Multi licentioſius viuunt & vitæ conuerſatione diſſolutâ, doctrinam conſpurcant, perditiſq; moribus, plus nocent Eccleſiæ, quam doctrinâ proſunt.

Malorum igitur cumulus jndicium propinqui interitus exiſtit: cùm hi, qui architecti eſſe, & tàm

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

exemptis, quàm doctrinâ inſtituere alios debebant, nec ſanitatem in doctrinâ, nec ſanctitatẽ in vitâ retinent.

In plebe viget enormis & inſanabilis malitia, flagitiorũ cohors & aduerſus Deum contumacia, extremus verbi diuini contemptus, et admonitionũ diuinarũ deſpectus maximus, quæ omniũ mentes ita inuaſere et occupauere: vt exutâ nunc omni pietate & charitate Chriſtianâ, indomitũ furere videantur, deploratis ſuis ſtudijs et moribꝰ ſinguli indulgeant, & vitia contumaciter defendant. In ſumma nullũ ſcelus adeò deteſtabile, quod noſtri ſeculi hominibus non delectabile modò ſit & adamabile.

Sunt (me hercle) multi in cœtu Chriſtianorũ commorantes, qui Templa quidem viſitant, ſacris interſunt, Dei verbum auribus corporis audiunt, ſacramenta percipiunt, labijs orant: verum omnia hæc abſq; affectu et effectu: non ex radice veræ pietatis, non ex interno cultu puri cordis: ſed ex merâ hypocriſi & ſanctitate ficta,

obten-

obtentu pietatis, vitam viuunt fla-
gitioſam. Quid mirum ergo, ſi vn-
diq; in nos ira Dei exardeſcat & im-
prouiſis calamitatibus obruamur?
Meliora certè fata nobis ſperare, aut
expectare vix licebit: niſi de inno-
uanda vitæ ratione paulò diligentius
cogitauerimus. Hac proinde omniũ
ordinũ & flagitiorũ in populo Iſraë-
litico enumeratione, monet nos ſpi-
ritus Dei: vt cujuſcunq; loci ordinis,
aut conditionis ſimus, ingratitudinẽ
& negligentiã noſtram, in audiendo,
legendo & meditando ipſius verbũ,
in ambulando in ejus timore, in ex-
equendo mandata ejus & faciendo
opus vocationis noſtræ, agnoſcamus
et deploremꝰ. Ideoq; vero cordis do-
lore, nos ipſos accuſemus, cùm ob in-
genitam corruptionẽ, fontem omnis
mali, tùm actualia delicta, quibus idẽ-
tidem Deum offendimus, ac propte-
rea ipſius judicio nos ſubijcientes, pe-
tam ſordes noſtras Chriſti puro ſan-
guine expiari, ne nobis exitiũ attra-
hant: ipſi quoq; caueamus ne denuo
ſub peccati iugũ redigamur.

DE

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

DE SECVNDO LOCO.

Mittebat autem Dominus Deus Patrum ipſorum ad illos, per manum nunciorum ſuorum, de mane conſurgens & quotidie commonens: eò quòd parceret populo & habitaculo ſuo.

SEcundus hic locus deſcribit ſummam diligentiam Dei in curando hunc populum, & ad reſipiſcentiam exhortando. Quò enim propius inſtabat fatalis hora, eò diligentius eos per Prophetas admonuit, eoq́; majjore bonitate ingratos proſequutus eſt, optimam expeditiſſimamq́; ex malis emergendi rationem commonſtrans. Facit idem omnibus temporibus & locis, nec hodie nos monere, inclamare, vocare & ad reſipiſcentiam hortari ceſſat: Quando per verbum ſuum docet, miniſtros continuò mittit, ſigna &

pro-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187

prodigia ob oculos ſtatuit, pœnas differt, & nihil non agit vt ad ſaniorem mentem reducat.

Tria hoc loco conſignari poſſunt membra.

Primo, Bonitas Dei in mittendo pios & ſalutares præcones.

Mittebat (inquit) Deus Patrum illorum. Hoc eſt: Æternus ille & miſericors Deus, qui tot tantaq; fauoris ſui jndicia & præclara beneficia erga majjores illorum edidit, ac fædere cum ipſis icto, illos ſibi perpetuò obſtrinxit: Idem memor hujjus pacti ſui, non vt ſeuerus ſcelerum vindex illicò ſtrinxit rigorem judicij ſui in illos, nec furioſo impetu iram præcipitauit ſuam, Sed reſipiſcendi tempus illis conceſſit.

Mittens ad illos per manus nunciorum ſuorum. Hoc eſt: per miniſterium Prophetarum quorum operâ ad vocandos & corrigendos impœnitentes idemtidem vſus eſt. Ex Jerem.
quorum numero Ieremias fuit, qui 25. 32.
matu-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

maturè cladem huic genti præcinere cœpit, & integris 41. annis prophetauit, ad ipſam vſq; in Babylonem deportationem. Hic acerrimè in populi vitia inuectus eſt, excidium vrbis & templi graphicè prædixit, captiuitatem 70. annis duraturam præciſè definiuit, & populum ſæpè multumq; ad pœnitentiam hortatus eſt, ſed fruſtra. Nam Dei bonitate & tolerantia ad peccatorum ſuorum pernitioſa augmenta proteruè abutebantur.

Obſeruetur hoc loco ſingularis locutio, qua Deus per manum Prophetarum miſiſſe dicitur ad eos. Vnde aſſeritur doctrinæ Propheticæ authoritas & oſtenditur, contemptum ejjuſdem, in ipſum Deum autorem redundare. Sunt enim Prophetæ & miniſtri manus Dei, per quas Regni ſui & ſalutis humanæ myſteria diſtribuit & diſpenſat. Commendat
2. Cor. 4. hoc Dei bonitatem, qui vt noſtræ infirmitati ſeſe accommodet, hominum, qui iiſdem nobiſcum affectio-

nibus

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

nibus obnoxij ſunt, miniſterio ad nos docendos & corrigendos vtitur. Simul etiam monet: cùm verbi diuini auditores, vt ſic de miniſtrorum voce judicent, quaſi Deus ipſe manu ſua verbum ipſis tradat & diſtribuat: tum etiam verbi miniſtros humilitatis admonet, vt ſe ſaltem organa miniſterij externa eſſe agnoſcant, quæ niſi ſpiritu ejjus regantur, nihilo plus efficere poſſunt, quàm manus arida, ſpiritu vitali deſtituta.

Secundo: Aſſiduitatem in exhortando ad reſipiſcentiam indicat cum inquit.

Nocte conſurgens, & quotidie commonens: Quibus oſtendit nullam in DEO curam majjorem fuiſſe, quam vt ſeruaretur populus, ac propterea idemtidem & ſine intermiſſione, manè & ſerò, ſeu inde à diluculo ad noctem vſq; continenter, per miniſterium Prophetarum eos vocauit, docuit, monuit: vt relictâ tempeſtiuè impietate

ſua

1187

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

ſua, ſeſe à peccatis ad Deum conuerterent, & oblatam gratiam acceptarent. Eádem etiam erga nos hodie diligentia vtitur Deus: nec vllam vnquam occaſionem nos vocandi aut ſaluandi negligit.

Tertio: Rationem indefeſſæ hujjus exhortationis mox ſubiungit. Dei videlicet propenſam voluntatē & promptitudinem ad ſaluandum.

Volebat (inquit) parcere populo ſuo & habitaculo ſuo. Etenim pa-
2. pet. 3. tiens eſt erga nos, nolens vllos perire, ſed ad reſipiſcentiam peruenire. Ezech. 33. Viuo ego nolo mortem peccatoris, &c. Matth. 23. Quoties ego volui te congregare, &c. Ioh. 6. Hæc eſt voluntas ejjus qui miſit me, vt omnis qui videt filium & credit in eum, habeat vitam æternam. Teſtatur hoc, miſſio Filij Ieſu Chriſti, quem toti mundo in ſalutis recuperationem dedit: Teſtatur verbi prædicatio, Sacramentorum adminiſtratio, noſtra vocatio, ſpiritus donatio & infinita alia.

DE

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187

AT illi ſubſannabant nuncios Dei & paruipendebant ſermones ejjus, illudebantq́ Prophetis.

DEploranda hoc loco venit humani ingenij durities & malicia execrabilis, quæ non modo vocanti Deo non obtemperat: Sed etiã contumaciter reluctatur, monitiones ſcurriliter ridet & monitores deſpicatui ducit inſolentius.

Tolerabile videri poterat, quod antea de hujjus populi peccatis, quamuis grauiſſimis dixit: ſi vel tunc de emendatione cogitaſſent, cùm frequenti Prophetarum voce inſtanter admonerentur: Verum non modò nulla mali pœnitudine ducebantur, nec modò ſcelus ſceleri addiderunt: ſed peſtiferis delictis ac teterrimis delirijs faſcinati, exoſos habuerunt oraculorum diuinorum interpretes, ſpreuerunt omnes ſalutares admo-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

nitiones et vt mundus ſecurus hodie facit, riſum ridebant Sardonium.

Eò igitur grauiora fiebant ſcelera & iniquitates eorum, quò magis admonitionem & correptionem miniſterij verbi diuini faſtidiuerunt contempſeruntq́. Etenim quo magis homo diſciplinam reijcit: eò magis & derelinquit Deum ſuum, qui per miniſterium verbi, peccatores ad reſipiſcentiam vocat.

Obſeruentur in hac grauiſſima exaggeratione impietatis Iudaicæ duo.

1. Contumacia & ſecuritas Iudeorũ.
2. Sors piorum miniſtrorum.

Primum copioſè deſcribitur contumacia gentis Iudaicæ aduerſus Deum, contemptus concionum Propheticarũ & furor perſequendi atq́ irridendi pios miniſtros, tùm verò peruicacia & beluinus ſtupor, quo in medijs pœnis rident: vt quò propior extrema fuerit pœna, eò magis omnium malorũ remedia ſpernant & negligant, flagitijs ſibi viam ad ſalu-

ſalutem præcludant atq; perniciem accelerent. Ideoq; mox addit, *Donec nulla eſſet curatio amplius*, Significans maliciam ipſorum ad ſummum apicem perueniſſe & conſcientiam mortifero peccati lethargo conſopitam fuiſſe, vt neq; corrigi amplius, nec quidquam curæ aut ſtudij impendere potuerit, quò ad Deum ſuum conuerteretur.

Hæc ipſa ſimiliter præſenti ſæculo accomodemus, nobiſq; ipſis applicare ſinguli diſcamus, quando non corruptiſſimis modo ſtudijs abripiuntur homines, ſed Dei etiam verbum ſimili contumacia faſtiditur & illuditur.

DEVS hodie per ſalutaris doctrinæ prædicationem voluntatis ſuæ decreta & æterni regni ſui myſteria nobis patefecit, ſinit verbum ſuum inter nos opulenter habitare, mittit pios & ſalutares miniſtros, ſua authoritate & multiplicibus donis circumueſtitos, per quos gratiam ſuam offert, ad pœniten-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

tiam hortatur, in afflictionibus con ſolatur, opitulatur, objurgat, minatur: Sed plærique vel non audiunt vel oſcitanter audiunt, Quidam implacabili odio illud perſequuntur, ejjus fidem ſcurriliter eleuant alij, rident alij. Tu igitur ô Deus quousque tantas blaſphemias diſſimulabis?

Contemptus proinde verbi inter nos cauſa erit præcipua & prima, breui ſecuturæ calamitatis & damnationis noſtræ juſtiſſimæ, de qua Deut: 28. Nehem: 9. Dani: 9. Ierem: 29. Luc: 19.

Deinde hoc loco depingitur ſors piorum miniſtrorum, quam cum *Ieremia* & alijs Chriſti ſeruis communem habent, quæ videlicet eſt vt ſubſannentur, paruifiant, illudantur. Tale certamen omnibus ſæculis fuit pijs Eccleſiæ doctoribus contrà impios irriſores & contumaces, dum ſcelera illorum taxant, vitia corrigunt et tempeſtiuè emendationi inſtant, quorum peruicacia iugum

1187

gum hoc nunquam ſubire voluit, neq; etiamnum vult: vt ore & miniſterio ſalutarium præconum doceatur, aut admoneatur. Piorum tamen miniſtrorum conſolatio hæc interea erit, ipſos totamq; Eccleſiam juuari & ſuſtentari diuinitus, labores ipſorum ſalutares multis eſſe, & exitus poſtmodum fore lætos & glorioſos.

Hac proinde meditatione ſtimulos impatientiæ retundamus, nec hoſtium minis, odijs aut ſarcaſmis etiam virulentiſſimis fracti permoueamur, vt ſtationem noſtram relinquamus, aut veritatis patrocinium deſeramus. Fortior enim eſt, qui in nobis habitat quàm qui in mundo habitat.

DE QVARTO.

Donec aſcenderet furor Domini in populum ejjus, adduxit ſuper eos Regem Chaldæorum, & Iuuenes eorum interfecit gladio in loco ſanctua-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

rij eorum. Non eſt miſertus adoleſcentis & virginis & ſenis, nec decrepiti: ſed omnes tradidit in manus ejjus.

SEquitur quarto loco deſcriptio triſtiſſimarũ pœnarum, quibus DEVS Regnum Iudæ, propter atrocitatem ſcelerum afflixit & deleuit.

Poſtquam enim Dominus multis modis à ſuo populo derelictus eſſet, dum rejecto vero ac genuino cultu ejjus, ad falſum & adulterimum defeciſſet, Prophetis illuſiſſet, verbum faſtidiuiſſet, totaq́ gens contumax in atrocibus delictis perſeueraſſet, Deus iuſto judicio, ordine & modo, hanc multiplicem petulantiam puniuit atrocibus pœnis, gladio, igne, fame, captiuitate & diuturno in Babylone exilio, cujjus miſeriæ tantæ tamq́ acerbæ fuerunt, vt nullũ flumen orationis tantũ eſſe poſſit, quod iræ diuinæ hujjus magnitudinem & Eccleſiæ ac politiæ iſtius funera ſatis exaggerare queat.

De-

1187

Deſcribitur autem miſerabile ſpe-
ctaculum hoc Ierem: cap. 39. 4. Re-
gum 25. & hoc loco. 1. Quod furor
Domini aſcenderit in populum: Si- Jere. 7.
cut Dominus antea per Ieremiam
comminatus fuerat. Ecce inquit fu-
ror meus & indignatio mea confla-
tur ſuper locum iſtum, ſuper viros
& ſuper iumenta & ſuper lignum
Regionis, & ſuper fruges terræ &
ſuccendetur & non extinguetur.

Prima igitur & grauiſſima pœna & veluti cauſa efficiens omnis calamitatis ira Dei fuit, quæ ignis conſumens eſt.

Diſtulerat quidem Deus judicium ſuum, vt pœnitentiæ ſpacium impijs relinqueretur, & ſi qui ſanabiles eſſent tandem redirent ad meliorem mentem, inq; viam ſalutis reuocarentur. Poſtquam verò curatio nulla erat, tandem compleuit Dominus furorem ſuum & effudit iram indignationis ſuæ, cujjus effecta ſeueriſſimè exercuit, ſine vlla exceptione perſonarũ, ſexus, ætatis, vel conditio-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

ditionis vt in Textu dicitur: *Non pepercit neq́ ſeni neq́ virgini, &c.* Sed punit ſummos medios & infimos, & vt in Lucano dicitur:

Nobilitas cum plebe perit lateq́ vagatur
Enſis, & à nullo reuocatum eſt pectore ferrum.
Non ſenis extremum piguit vergentibus annis,
Præcipitaſſe diem, nec primo in limine vitæ,
Infantis miſeri naſcentia rumpere fata.

Ipſe Rex Zedechias, qui antea viribus ſuis plus iuſto confiſus erat, Deum & ipſius verbum contempſerat, Ieremiam in carcerem ſæpius conjecerat & fecerat illum mergi in foſſam plenam cœni: vt partim fame, partim fœtore necaretur, ipſe tandem Hierichuntem fugiens, in campeſtribus Iericho intercipitur et ad Regem Babyloniæ Nebuchadnezarem vi pertractus, primum publicâ ſententiâ pronunciatur perfidus

&

1187

& periurus, mox filij ejjus, ipſo inſpectante, terribili laniena mactati ſunt. Tandem ipſe excœcatus, & duriſſimis catenis vinctus in Babylonem, vrbem toti Iudeæ inimicam abducitur & in fœtidi atq; obſcuri carceris fundo, ad pœnas vitæq; ſtatum, quauis morte durionem ſeruatur, donec tandem ſqualore & aſperitate ejjuſdem fractus & attritus, vitam ærumnoſam triſtiſſima morte finiuit. Ætatis ſuæ 32.

Templum quoq;, Regia, & omnia magnifica ædificia igne abſumuntur: Propugnacula vrbis & mœnia dejiciuntur: Ornamenta & vaſa ſacris deſtinata, cum aliis theſauris rebuſq; præcioſis auferuntur:

Proceres Regni, qui nimiam in Rege fiduciam poſuerant, crudeliter occiduntur. Populi pars, gladio & internecione cadit: Pars illuſtrior libertate exuta & in Chaldæam abducta, triſtiſſimæ ſeruitutis jugo colla ſubmittere, & 70. annorum triſte exilium ferre coacta eſt: Pars

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

verò tenuior, ad colendam terram Gedaliæ committitur. In ſumma Regnum Iudæ, totaq́ politia, ita exciſa eſt, vt vix plebecula vlla reliqua fuerit.

Hoc modo projecit Dominus, de cœlo in terram decus Iſraëlis, & non recordatus eſt ſcabelli pedum ſuorum, abſorpſit ſine miſericordia omnia habitacula Iacob & munitiones filiæ Iudæ, deturbans in terram, & profanauit Regnum ejjus & principes ejjus, ſicut antea comminatus fuerat. 3. Regum 9. Si à me auerſi fueritis, domum hanc, quam ſanctificaui nomini meo abijciam, à conſpectu meo eritq́ Iſraël prouerbium & fabula, apud omnes gentes, & domus iſta, quæ excelſa eſt. Quicunq́ eam præteriuerit obſtupeſcet & ſibilabit & dicet. Cur Dominus huic terræ & huic domui ſic fecit? & reſpondebitur: quia dereliquit Deum ſuum.

Thre. 2.

Hæc ſcelerum pœna fuit juſtiſſima, quæ infelicem exitum & exitium

1187

tium tàm florenti Regno & Rei-
publ. attulit, ac ſummam illorum
felicitatem, triſti captiuitate & li-
bertatem miſeranda ſeruitute com-
mutauit.

Hoc proinde judicium, quod à
domo domini, non magnifica mo-
do auro & ornamentis præcioſis,
quàm Dei præſentia & diuinis ora-
culis incepit, conſiderantes & triſte
fumus et cadauer Regni et vrbis huj-
jus intuentes, vero pœnitentiæ ſtu-
dio ad DEVM maturè conuerta-
mur, Euangelium de Chriſto au-
diamus, & corruptæ vitæ mores
emendemus, humili cordis affectu
rogantes, ne ſecundum peccata no-
ſtra faciat nobis, neq; ſecundum ini-
quitates noſtras retribuat nobis:
Sed in ira ſua recordetur miſeri-
cordiæ, propter eundem Filium
ſuum, quem nobis veræ pœni-
tentiæ & remiſſionis peccatorum
autorem dedit. Cogitantes quod
Apoſtolus Roman: 9. ait: Si DE-
VS naturalibus ramis: Hoc eſt
illi

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

illi populo, quem prætulit omnibus gentibus, cui ampliſſimas promiſſiones tradidit, in quo tàm multa & euidentia de ſe teſtimonia edidit, ex quo oriundi ſunt, non modo patres & Prophetæ, ſed Chriſtus ipſe, non pepercit: quantò minus parcet nobis, ſimilia & fortè majjora delicta habentibus?

Deus miſericors, gratiæ & conuerſionis ſpiritum nobis largiatur, & corda noſtra emolliat: Vt relicta omni impietate, ſeriò & tempeſtiue conuertamur, & fide verâ & con-
Rom. 3. ſtanti, CHriſtum IEſum amplectamur, quem ἱλαςήριον pro peccatis noſtris propoſuit Deus in ſanguine ejjus. Cui honor & gloria in ſæcula.

AMEN.

CON.

CONCIO SECVNDÆ DIEI.

Textus Pſal: 103.

MIſericors et miſerator Dominus, tardus ad iram & multæ bonitatis.

Non in perpetuum contendet: neq; in æternum iraſcetur.

Non ſecundum peccata noſtra fecit nobis: neq; ſecundum iniquitates noſtras retribuit nobis.

Quoniam ſicut altitudo cœlorum ſupra terram: magnificata eſt bonitas ejjus ſuper timentes eum.

Sicut diſtantia ortus ab occaſu: longè remouit à nobis tranſgreſsiones noſtras.

Sicut miſeretur pater ſuper filios, miſeretur Dominus ſuper timentes ſe.

Quoniam ipſe nouit figmentum ſuum: recordatur quia puluis ſumus.

Dies

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

Dies hominis eſt ſicut fœnum: tanquam flos agri ſic efflorebit.

Quoniam ſpiritus tranſibit per eum: & non erit, & non cognoſcet amplius locum ſuum.

Bonitas autem Domini à ſeculo vſq; in ſeculum ſuper timentes eum: & juſticia ejjus filijs filiorum.

His qui cuſtodiunt teſtamentum ejjus: & qui memores ſunt mandatorum ejjus, vt faciant ea.

EXemplum iræ Deī grauiſſimæ in Iſraêlitis ob extremam malitiam acerbè punitis heri propoſuimus: Hodie aliam DEI faciem, quam verè reſipiſcentibus perpetuò obuertit, à Dauide Pſalmo citato, viuis veluti coloribus delineatam illuſtratamq; Eccleſiæ proponemus. Ea autem liquidò in ipſius erga nos infinita clementia & bonitate inexhauſta, tanquam terſiſſimo ſpeculo conſpicitur. Dum vide-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187.

videlicet ad judicij ſui rigorem vi-
tam noſtram non examinat, nec vt
peccata promerentur nobiſcũ agit:
Sed debile hoc figmentum & maſ-
ſam infirmã benigne excipit, iram &
meritas calamitates mitigat, atq; pa-
terno affectu omnes eos licet imme-
ritos proſequitur, qui ſincero cordis
affectu ipſum timent, teſtamentum
ipſius cuſtodiunt, ac totam vitæ ſuæ
rationem, ad præſcriptum manda-
torum diuinorum inſtituunt.

Hâc doctrinâ de immenſâ Dei mi-
ſericordia et extremâ noſtrâ miſeriâ,
miro verborũ pondere, ſuauiſſimis
comparationibus & elegantiſſimis
figuris per Prophetam deſcriptâ &
amplificatâ, mentes noſtras perter-
refactas in ſpem veniæ erigamus, &
ex eodẽ bonitatis fonte conſolatio-
nes aduerſus lethiferos morſus con-
ſcientiæ, iræ Dei, mortis, Diaboli &
aduerſus propriam noſtram infirmi-
tatem hauriamus. De quibus con-
cione hodiernâ, extremos tantum
rerum apices perſtringens dicam.

Par-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

I. Prima Dei naturam & ingenium erga miſeros peccatores, Quatuor dulciſſimis Epithetis, & tribus elegantiſſimis ſimilitudinibus graphicè depictam ob oculos ponit.

II. Deſcriptionem fragilitatis & vanitatis humanæ, tribus etiam ſimilitudinibus adumbratam continet, cui mox conſolationem tantæ miſeriæ opponendam ſubjjungit.

III. Docet, quibus tantæ clementiæ & bonitatis diuinæ amplitudo contingit.

DE PRIMA.

PRima hæc pars ſex verſibus abſoluitur, quorum primus quatuor attributa continet. Secundus & Tertius verſus modum & Exemplum, quomodo noſtri miſereatur oſtendunt. 4. 5. & 6. verſus tres illuſtres comparationes eodem ſpectantes, complectuntur.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187

Miſerator & miſericors Dominus, tardus ad iram & multæ bonitatis.

Verba, quæ hoc loco & Pſal: 86. Item Pſal: 125. citantur, ex ſecundo libro Moſis cap: 34. deſumpta ſunt, quibus ipſe DOminus (poſtquam decretum legis horrendo fragore & tonitru cœlitus per manus mediatoris tradidiſſet, & nunc denuò reparatis tabulis repetiuiſſet) de ſe teſtatur, qualis ſit non modo in ſe & ſua eſſentia, ſed erga nos miſeros & infirmos homines, quos timore dejectos erigit, & quaſi blandicijs ad ſe allicit. Cum inquit: Dominator Dominus Deus miſericors & clemens, patiens, & multæ miſerationis & verax, qui cuſtodit miſericordiam in millia, auferens iniquitatem ſcelera & peccata, &c. Ex hac Epithetorum congerie, Dauid hoc loco breuiter monſtrare volens, quid nos de Deo maximè ſcire & ab ipſo ſperare & expectare oporteat: quatuor tantum mutuatur, quæ ad libellã, quod aiunt, expenſa, ſingula ſua ſuppeditant beneficia.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

I. *Miſericors.* Primo hôc elogio tribuit DEO viſcera miſerationum, quod videlicet intimo cordis affectu noſtris miſerijs & ærumnis commouetur. Vox enim Hebræa Rahhum, ſignificat viſcerum conuulſionem, motum precordiorum atq; affectuum nequaquam languidum aut frigidum ſed vehementiſſimum, ex ipſo cordis ſinu profluentem, qualis eſſe ſolet in generoſis naturis ςοργή ſeu ſuauiſſimi amoris incendium, in intimis pectoris receſſibus parentum erga ſobolem: Sicut mox explicat ipſe Dauid: Hinc viſcera miſerationum & vox σπλαγχνίζομαι à CHriſto ſæpius & de ipſo ab Euangeliſtis frequentius vſurpata.

Teſtatur hac voce Propheta noſtri generis ſalutem Deo cordi intimè eſſe, cumq; noſtris miſerijs feriò affici, etiam quando nulla propriæ ſalutis cura nos tangit, imò cum exitio & perditione delectamur. Epheſ: 1. Iohan: 3. Tit: 3. ad hanc

igitur

1187.

igitur ſolam anhelemus, extra quam non habemus in quo acquieſcamus.

2. *Miſerator.* Secundum hoc attributum prioris veluti effectum externum eſt, declarans opere & facto, quod in affectu erat interno. Ita enim diſtinguimus inter miſericordiam & miſerationem: vt hoc effectum, illud vero affectum ſignificet. Eſtq́ ſenſus: Non ſolum nobis ex animo compatitur, noſtraſq́ miſerias ſibi cordi eſſe teſtatur DEVS: Verumetiam ipſius compaſſionis effectum reapſe oſtendit, recipiendo nos in gratiam & condonando peccata, ferendo nobis auxilium, ſubleuando infirmitates noſtras ſuo ſpiritu, conferendo liberaliſſimè ſua dona & bona gratis præter omne meritum. Hinc & Iohanuis 3. dicitur: Dilexit mundum vt daret filium. Item de plenitudine ejjus omnes accepimus.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

Tardus ad iram: Tertium Epitheton ejjus tolerantiam prædicat, quòd non ſtatim, ſimul ac læſus eſt excandeſcat, aut vt ſeuerus judex judicij ſui rigorem illicò in nos cum delinquimus ſtringat: Sed pro ſuâ plus quam paternâ indulgentiâ & μακροθυμίᾳ iram diſſimulat, pœnas commeritas differt & condonat, nec vnquam niſi maliciâ noſtrâ coactus ad vindictã ſeſe accingit, quam cum infligit, bonitate ſic temperat, ne ſuccumbamus aut prorſus ſub eà deficiamus, ac tandem hunc in afflictionibus largitur euentum, vt illuſtrior reddatur in liberando benignitas, quam in puniendo ſeueritas: Sicut dicitur Pſal: 68. Benedictus Dominus, onus nobis imponit quotidie & tamen eſt ſalus noſtra. Item, Pſal: 118. Caſtigans caſtigauit me Dominus, ſed morti non tradidit me, Roman: 5. Gloriamur in afflictionibus, Pſal: 119. Bonum mihi quod humiliatus ſum.

Multæ bonitatis.

Tria

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187.

Tria priora Epitheta concernebant pœnæ & culpæ condonationem, quod primum & præcipuum eſt beneficium: Quartum hoc refertur ad varias & multiplices beneficentiæ formas: vtpote quod, qui prima, principalis & vniformis boni exiſtentia, cauſa & origo ſit, riuulos bonitatis ſuæ in totum humanum genus deriuat, omniq́; benedictione locupletat, præcipuè pios, in quos opulenta & præcioſa bona, corporalia & ſpiritualia, largiſſima manu cumulatè effundit, cujus argumentum euidens eſt, & indicium ſat manifeſtum, quod nihil eorum, quæ ad eos juuandos, ſuſtentandos conſeruandos, ſaluandos ſpectat vnquam prætermittat.

Non in perpetuum contendet: neq́; in æternum iraſcetur.

προκατάληψις eſt obiectioni reſpondens tacitæ. Nam etſi ſcriptura magnificè deprædicet & ſæpius inculcet amplitudinem miſericordiæ & bonitatis diuinæ: eam tamen ſæ-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

piſſimè in dubium vôcat caro: præſertim quum ob peccata punitur, vel durius paulò cruce premitur, ſicq; obijcit.

Deus rigidè admodum animaduertit in ſcelera, & virgâ ſæpe ferreâ
1. pet. 4. viſitat iniquitates hominum: Imò judicium (vt diuus Petrus ait) à domo Domini incipit. Quod de Iudæis durâ captiuitate & exilio punitis heri diximus: adhæc Deus ſæpe multumq; à nobis rogatus, auxilium ſubtrahit, decq; die in diem liberationem differt, quemadmodum Pſalm: 13. queritur Dauid: vſq; quo Domine obliuiſceris mei in perpetuum, vſq; quo auertis faciem tuam à me? et Habacuc 1. vſq; quo Domine clamabo & non exaudies, vociferabor ad te & non ſubleuabis? Quomodo igitur vel tardus ad iram, vel multæ bonitatis dicitur?

Reſpondet hoc verſu Dauid. Iraſcitur quidem Deus, ſed non in perpetuum, eſt enim εὐδιάλλακτος, cum quo facilè in gratiam reditur, idemtidem

1187.

tidem ad peccatoris reſipiſcentiam placatur, atq; lite quaſi compoſitâ cauſam non agit amplius, neq; poſtea delictorum ſeruat memoriam. Id enim verbum Hebræum IARIB, quod in foro contendere, diſceptare, cauſam diligentius examinare, & à judice vindictam expoſcere ſignificat.

Talem erga nos actionem nunquam inſtituet: ſed omne jus ſuum remittet, perpetuamq; injuriarum αμνηϛίαν inducet, ſicut Eſaiæ 54. dicitur: In momento indignationis abſcondi faciem meam parumper à te & in miſericordia ſempiternâ miſertus ſum tui, dicit Redempror Dominus. Item Pſal: 30. Momentum ira ejjus & vitâ delectatur, ad veſperam erit fletus & mane carmen. Thren: 3. Non in ſempiternum reijcit DOminus: Sed cum mœſticia affecerit etiam miſerebitur. Micheæ 7. Non retinet in perpetuum iram ſuam, quia delectatur bonitate. Differt

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

quidem Deus ſæpè auxilium & permittit fide ſanctificatos durius interdum affligi, idq; non ſine maximo illorum bono: vt videlicet propius aſpiciant ejjus judicium aduerſus peccatum, & conſcientiam ſuam exactius examinent: vt aliquem guſtum iræ diuinæ percipiant, vt moriantur peccato & mundo, vt exerceatur fides, vt ſit occaſio pulſandi & petendi, vt conformes reddantur imagini filij ejjus: vt vitæ æternæ deſiderium ipſis inſtilletur, &c. Tandem tamen ſequitur glorioſa liberatio, & momentaneam hanc afflictio- 2.Cor.4.
nem pondere æternæ gloriæ compenſat, pie igitur exclamat Tertullianus: ô beatum ſeruum illum, cujjus emendationi Dominus inſtat, cui dignatur iraſci, quem admonendi diſſimulatione non decipit. Et Auguſtinus in 98. Pſal: illi DEVS iraſcitur, quem peccantem non flagellat. Nam cui verè eſt propitius, non ſolum damnat peccata ne noceant ad futurum ſeculum: Sed eti-

am

am caſtigat, ne ſemper peccare delectetur. Quando igitur à Domino judicamur erudimur, ne cum hoc mundo condemnemur.

Non ſecundum peccata noſtra fecit nobis: neq́ ſecundum iniquitates noſtras retribuit nobis.

A ſuo & totius gentis Iudaicæ exemplo, quod dixit probat, & ſimul oſtendit modum quo Deus ſuam erga nos clementiam exercet atq; declarat: hoc nimirum, non agendo nobiſcum ſecundum iniquitates noſtras, eſtq; hic ingenua peccati confeſſio, & indulgentiæ diuinæ commendatio: ac ſi diceret, nos quorum ortus in vitio eſt, impuris progenitoribus ſati, libidinum maculis inquinati, erroribus implicati, ſceleribus contaminati & nullius non peccati contagione polluti: Nos inquam, ingenuè agnoſcimus Deum horribiliter à nobis offenſum eſſe noſtraq; delicta majjora, quàm vt vnquam veniam mercamur, ſi vt rigidus

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

gidus cenſor exactum ad tribunal ſuum examen inſtituat. Imo ſi nos ipſi ad calculum omnia vitæ noſtræ acta reuocauerimus & ſingula cogitata, dicta factaq; diligentius penſitauerimus: vix noſtrûm vnus erit, qui diuinam vltionem in proprium caput prouocaſſe, & pœnà grauiſſimâ atq; objectione & morte æternâ ſe dignum eſſe non videat. Quanta enim ſcelerum grauitas & pondus exiſtit, tanta etiam pœna ſit oportet: vt paria paribus referantur: Attamen ſummo ergà nos jure nequaquam vſus eſt, nec tantorum delictorum vindictam expoſcit, non judicium exercuit trutinæue bilancis dignas flagitiis pœnas examine nunquam, æquiparans pendit: Sed pro inexhauſtâ bonitate & gratiâ ſuâ, juſticiæ & juris acerbitatem ἐπιεικέια temperauit, & modo planè contrario, quam meriti eramus nobiſcum egit: voluimus maledictionem & dedit benedictionem, morte digni

era-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187.

eramus, vitam conceſſit, ſuaq; clementiâ, cum noſtrâ maliciâ ſic certauit: vt & pondus peccatorum diminueret & pœnas commeritas detraheret. Idem beneficium Dauid Pſalm: 130. agnoſcit: & Eſaias capit. 1. Niſi Dominus exercituum reliquiſſet nobis ſemen, ſicut Sodoma facti fuiſſemus. Agnoſcamus & nos eandem DEI clementiam, quæ facit, quod non toti ab iræ diuinæ æſtu iamdudum conſumpti ſumus.

Sicut altitudo cœli ſupra terram: magnificata eſt miſericordia ſuper timentes eum.

Tribus nunc ſimilitudinibus à rebus naturalibus ſumptis, doctrinam hanc totam illuſtrat & amplificat. Quarum prima ſumitur.

I. A diſtantia cœli à terra.

II. A longitudine ortus ab occaſu.

III. A φιλοστοργίᾳ parentum.

Sicut

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

Sicut altitudo.

I. Iubet Apoſtolus ad Epheſios 3. capit. Pios conſiderare, quæ ſit illa longitudo, latitudo profunditas & ſublimitas, ineffabilis charitatis Chriſti erga nos: eam hoc loco in immenſum amplificat, & à rerum iſtarum quantitate & diſtantia, quæ in tota vniuerſitate, omnium maxima & penè infinita eſt, deſcribit. Vt magnitudini peccatorum quibus terretur conſcientia, opponatur ἀμέτριτον ἔλεος ſeu diuinæ gratiæ immenſitas & amplitudo. Quemadmodum enim cœlum à terra longiſſimo diſtat interuallo per dimidiam diametrum mundi à ſummitate cœli ſupra zenith capitis noſtri vſq; ad centrum, hoc eſt ſpacio ferè infinito et longè majjore quàm vt à quoquam menſurari ſupputariuè queat: ad eandem etiam immenſitatem, tamq; longè & late gratiæ diuinæ amplitudo ſuper nos extenditur, vt ab imo terræ ad cœli vſq; extimum pertingat. Sicut alibi teſtatur Da-

uid

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187

uid cum inquit: Vſq; ad cœlos miſericordia tua. Psal. 36. Neq; ſolum diſtantia cœli à terra immenſa eſt: Sed etiam quo ad magnitudinem, inter cœlum omni menſurâ majjus & terram quæ hujjus reſpectu, in modum puncti ſe habet proportio nulla exiſtit: Ita quoq; miſericordia DEI infinitè majjor & amplior eſt omnibus delictis hominum, quantumuis magnis & multiplicibus: Gratia enim exuberat ſuper delictum. Rom. 5

Cœterum in quo tantæ gratiæ diuinæ amplitudo fundatur, & per quem è cœlo ad nos pertingat, Docet euidenter Paulus ad Epheſ: 1. Cum nos in dilecto dilectos aſſerat, hoc eſt in ſolo Chriſto θεανθρώπῳ, qui ab æterno ſecundum diuinam ſuam naturam incomprehenſibilis immenſus & infinitus exiſtens: è cœlo in terram deſcendit & naturam humanam finitam, comprehenſibilem, patibilem, cum infinita illa diuina, in vnam perſonam admirando

do

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

do & ſempiterno fœdere conjunxit, & precium totâ peccatorum mole majjus perſoluit: quò homo peccator finitus cum infinito Deo juſto, ipſo mediante, conjungeretur, miſericordia à cœlo ad terram vſq; diffunderetur, & peccata multiplicia infinitâ gratiâ abſorberentur. Nemo igitur delictorum ſuorum vel multitudine, vel magnitudine fractus gratiam hanc in dubium cum Caino vocet: cujjus impiam et deſperabundã vocem Auguſtinus refutans, præclare aſſerit: Dei miſericordiam majjorem eſſe omniũ hominum miſeria.

Pſal. 33.

Quantum diſtat ortus ab occaſu: longè remouit à nobis tranſgreſsiones noſtras.

II. Dixit de miſericordiæ amplitudine, nunc obſtacula gratiã hanc à nobis impedientia, ſecundá hac ſimilitudine remouet. Cum enim nihil in toto mundo ſit, Eſaiâ teſte, quod nos à Deo ſeparet, gratiam ejjus impediat & à nobis remoueat,

cap. 54.

præ-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187

præter ſolum peccatum: Ideo ne & hoc nobis obſtare putemus, quo minus diuinæ miſericordiæ amplitudo ad nos pertingat, tanto illud à nobis interuallo remotũ aſſerit, quanta eſt diſtantia ortus ab occaſu: Sed diſtantia ortus ab occaſu, per totam diametrum à polo ad polum, ſecantem centrum mundi ducitur, hoc eſt interuallo multorum millenorum milium miliarium. Tanto etiam interuallo ex infinita gratia ſua omnes tranſgreſſiones noſtras remouet. Sublato itaq; hoc ſalutis obſtaculo nihil amplius in vniuerſo mundo, (qui orientis & occidentis nominibꝰ ſignificatur, vt Augu: lib: 7. de ciuitate Dei cap: 8. docet) inuenitur, quod immenſitatem diuinæ hujjus gratiæ, vel à nobis impediat vel remoueat. Sed vt hæ mundi extremitates adeo longè, à ſe inuicem diſtant vt mutuo ſe contingere nequeant oppoſitæq; diametraliter perpetuò maneant. Ita etiam peccati culpa & reatus conſcientias ſanctorũ nunquã condemna-

bunt

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

bunt, nec quæ ſalutis ſunt impediant, cùm & longiſſimè remota ſint, & perpetuò diuinæ gratiæ amplitudinem ſibi oppoſitam habeant. Quando enim peccata ſunt in occaſu gratia Dei eſt in ortu, vt Auguſtinus piè ſuper hæc verba commentatur. Hinc apud Micheam dicitur Dominus projicere omnes preuaricationes noſtras in profundum maris.

Mich. 7.

Quemadmodum miſeretur pater filiorum, miſeretur Dominus ſuper timentes ſe.

III. Tertia comparatio à φιλοστοργίᾳ parentum ergâ ſobolem deſumpta, Ea autem in generoſis naturis tanta eſt, vt omnem amoris affectum, etiam inter conjunctiſſimos ſuperet. Non enim conſuetudine, aut morum ſimilitudine inceptum, ſed diuinitus infuſum eſt hominum pectoribus hoc amoris incendium, quo quaſi vinculo arctiſſimo, ſeu vt Gregorius Nazianzenus

nus

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

nus ait, φίλτρα colligati ſunt parentes liberis, quos tanquam propriam animam diligunt, (vt in Hierone dixit Xenophon) et ſumma ſemper beniuolentia complectuntur, fouent, alunt, ornant, locupletant, defendunt: cùm aliâs, tùm maximè, cum in miſeria conſtitutos videant, & pluris ſæpè faciunt illorum ſalutem, quàm vitam propriam: Cujjus rei exemplum habemus in Iacobo cernente tunicam Ioſephi ſanguine hœdi tinctam, quem propterea â feris dilaniatum putabat, adeoq; turbabatur, vt nullam conſolationem admitteret, ſed optaret ſe in ſepulchrum ad filium deſcendere. Similiter in Dauide deflente triſtia filij contumacis Abſolonis fata, cum diceret: Fili mi Abſolon, fili mi, fili mi, quis det vt moriar pro te? In meretrice ad Salomonis tribunal conſtitutæ, quæ fœtu ſuo priuari potius, quàm in necem ejjus conſentire voluit, &c. Tanto etiam tamque immenſo amore, omnes ſe timentes

Gen. 37.

2. Sam. 15.

com-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

complectitur Dominus, Imò infi-
nito majjor & longè flagrantior in
DEO eſt hic amoris affectus, quam
omnes parentum ſtorgæ, naturali
inſtinctu in intimis præcordijs naſ-
centes. Qui etiam tùm maxime er-
ga eos, qui ejjus vero cultu tangun-
tur, lucet & conſpicitur, cùm vehe-
mentius aduerſis præmantur. Quē-
Luc. 15. admodum docet ipſe Chriſtus in pa-
rabola de filio Alaſtore omni facul-
tate exuto, inq; extremâ miſeriâ con-
ſtituto. Item Luc: 11. & apud Eſaiam
Eſa. 49. cap: 49. Num poteſt mater obliuiſci
Jere. 31. infantis ſui &c. & Dñs apud Ieremiā
reditū ex Babylone populo ſuo pro-
mittens dulciſſime inquit: An non
filius charus eſt mihi Ephraim? Et
puer quo vnicè delector: Nam ex
quo locutus ſum contra eum, omni-
no recordor ejjus adhuc: Iccircò viſ-
cera mea commouentur ſuper eum,
omninò miſerebor ejjus dicit Dñs.

Atq; hæc cauſa eſt, cur tantum a-
moris incendium in intimo cordis
humani ſinu flagrare voluit Domi-
nus:

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

us: vt aliquo modo hunc immen-
um amorem ſuum, cùm erga filium
roprium: Tùm etiam erga nos in
us filiorum per Chriſtum adopta-
os adumbraret.

Inuitat nos hæc doctrina de in- *Doctrinæ & vſus.*
ffabili & inexhauſta miſericordia,
onitate & facilitate ad ignoſcen-
um opemq́ mortalibus ferendum:
t in terroribus conſcientiæ viua fi-
lucia nos erigamus, omnemq́ diffi-
lentiam animis excutiamus. Nihil
nim nobis obſtat, cur non ipſi
quoq́ cum Dauide, de benigni
hujjus patris indulgentia, optima
quæq́ nobis, modo credamus, pol-
liceamur.

2. Luculenter etiam docent hæc,
hominem non operibus legis juſti-
ficari, neq́ delicta noſtris meritis
expiari: Sed DEVM ex immen- Mich. 7.
ſâ gratiâ projicere in profundum
maris & à nobis longiſſime re-
mouere omnia noſtra delicta: Ac
propterea eos toto cœlo errare di-
cimus, qui neglectâ hac ſalutis

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

viâ, ſanguine CHriſti ſtratâ & infinitâ ejus miſericordiâ, ab imâ terra ad ſummum cœlum oppletâ, alium ſibi in cœlum aſcenſum parant.

3. Soli DEO deberi quidquid nobis in vitâ boni contingit, etenim is vnicus fons & cauſa omnis bonitatis longè vberior exiſtit, quam vt noſtris peccatis aut miſerijs vnquam exhauriri poſſit.

4. Cauſa cur non ſtatim extinguantur flagitioſi & quod nos in hunc vſq; diem ſeruati ſumus, profuſiſſimæ clementiæ diuinæ in ſolidum debetur, ſi enim ex peccatorum noſtrorum merito tractati eſſemus, iamdudum interijſſemus, Pſal: 130. Thren: 3.

5. Peccata longiſſimè à nobis Chriſti merito remota, non eſſe in proprium exitium reuocanda, neq; Dei clementiam in peccandi licentiam, aut carnalem ſecuritatem trahendam eſſe.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187

DE SECVNDO.

QVoniam ipſe cognouit figmentum noſtrum, &c.

DVæ ſunt cauſæ impulſiuæ, quæ Deum mouere ſolent, vt miſeris mortalibus opem ferat, & peccatores idemtidem in gratiam recipiat. Vna in ipſo DEO eſt, Miſericordia, de qua magnificè hactenus concionatus eſt Propheta: Altera extrà ipſum eſt, triſte quoddam obiectum, miſeria nimirum & fragilitas hominis extrema, de quá ſecundo hoc loco agit Pſalmiſta.

Abſoluitur autem hic locus quatuor verſibus, duo membra complectentibus.

Primum continet deſcriptionem vanitatis et inſtabilitatis vitæ humanæ. Alterum habet conſolationem huic opponendam.

In deſcriptione fragilitatis humanæ, ordine recenſentur tres compa-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

rationes à rebus fluxis & euanidis ſumptæ. 1. â figmento ſeu vaſe fragili. 2. à puluere terræ. 3. à fœno & flore agri, quas ordine videbimus.

Quoniam ipſe cognouit figmentum noſtrum. Proſopographia eſt docens, qualis homo poſt horrendam illam apoſtaſiam in Paradyſo factam ſit, nempè figmenrum luteum & vas fragile: quale ex limo formare ſolet figulus, quod cum primum elaboratum fuerit facillimè frangitur et comminuitur, idq; non factoris culpâ, ſed materiæ vitio.

Hoc inquit Propheta nouit Dominus cujjus manibus Plaſmati & figurati ſumus, vt Eſai: 64. teſtatur. Domine pater noſter es tu: nos verò lutum & terra. Tu figulus noſter, nos opus manuum tuarum ſumus. Item Pſalm: 119. Manus tuæ plaſmauerunt me, &c. Hujjus igitur debilis figmenti ſui miſeretur, & opus hoc manuum ſuarum pro nihilo non reputat: Sed aſſiduus infirmi-

tatis

tatis ejjus ſpectator, leniter figmentum hoc ſuum tractat, curat, conſeruat.

Recordatus eſt quoniam puluis ſumus. Secunda comparatio arguens materiam ex qua figmentum illud formatum eſt & in quam breui rurſus reſoluetur. Reſpicit autem Propheta, ad primam productionem hominis, quæ deſcribitur, Gene: 2. His verbis: Formauit Dominus Deus hominem de limo terræ. Item cap: 3. Puluis es & in puluerem reuerteris, vnde etiam Paulus, 1. Corint: 15. Hominem vocat χοϊκὸν, hoc eſt lutoſum & cœnoſum.

Ac quamuis nobilior hominis pars anima, nequaquam ex puluere eſt, ſed ſpiritus & materia cœleſtis: De toto tamen homine hic loquitur Dauid, eò quod & ipſa pulueri quam diu in hoc ergaſtulo eſt, illigata manet.

Homo ſicut fœnum, dies ejjus tanquam flos agri ſic efflorebit.

1187

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

Tertia ſimilitudo à fœno & flore euanido ſumpta. Cum Dominus
cap. 40. Prophetam Eſaiam clamare juſſiſſet incertumq́ꝫ haberet quid clamandũ eſſet, mandat Dominus eadem, quæ hoc loco ponuntur altâ voce proclamari: Omnis caro fœnum & omnis gloria ejjus tanquam flos agri, &c. Repetit hanc eandem ſententiam Petrus 1. Epiſtola capit: 1. Qua ſimilitudine docetur, omnem ſplendorem, honorem, nobilitatem venuſtatem & quidquid vllam in homine decoris præ ſe fert ſpeciem, fœnum eſſe, quod facillimè in cœnum conuertitur. Nam vt fœnum eximio ſuccreſcens decore et colore manè floret, & veſperi in clibanum mittitur. Matth: 6. & flos ſuccisſus aratro langueſcit moriens. Sic homo reſq́ꝫ hominum fluxæ in contraria et aduerſa, citiſſimè mutantur, & quantuſcunq́ꝫ hominis ſplendor videatur, fallax tamen eſt, et roſæ inſtar euanidus, vt Poëta teſtatur. Perſimile eſt folijs hominum genus omne caducis:

Quæ

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

Quæ nunc nata vides pulchriſq; vi-
reſcere ſyluis,
Autumno veniente cadunt.

Rationem addit. *Spiritus enim tranſit.* Hoc eſt, prout ventus vrens herbam exſiccat & flores facit marceſſere. Ita omnem in homine venuſtatem delet & abolet diuinæ indignationis, morborum & mortis æſtus & tempeſtas.

Quidam ad Spiritus rationalis tranſitum hæc referunt, qui, facta per mortem reſolutione, corpus vermibus arrodendum relinquit.

Hæc vitæ eſt noſtræ poſt lapſum congenita proprietas, hæc majjeſtas, hoc decus atq; ſplendor. De quo etiam queſti ſunt ab initio omnes, tàm profani quam ſacri ſcriptores. Homerus hominũ genus flori confert. Iliad. 6.
Pindarus vmbræ ſomnium definit: Vlyſſes apud Sophoclem nil niſi imaginem eſſe dicebat. Socrates in Axiocho παρεπιδημίαν incolatum. Cicero bullam, Plautus herbam Solſti-

tialem hominem dicebat. Ariſtoteles imbecillitatis exemplum, fortunæ ſpolium & inconſtantiæ imaginem definiuit. Plutarchus ςιγμὴν χρόνȣ temporis punctum. Solon referente Stobæo hominem in ortu putredinem, in vita bullam, in morte pabulum vermium eſſe aiebat, cap. 17. Sicut & ante ipſum Iob patrem putredinem vocauit, matrem & ſorores vermes.

Diuus Gregorius in funere fratris Cœſarij allegans hæc Pſalmiſtæ verba ait: Cum non ſimus naſcimur, nati diſſoluimur, inſomnium ſumus, puluis, vapor, ros matutinus, flos naſcens & marceſcens. Et Auguſt: libro meditat: cap: 21. Vita hæc vita miſera, vita caduca, vita incerta, vita laborioſa, vita immunda, vita Domina malorum, regina ſuperborum, plena miſerijs, erroribus, quæ non eſt vita dicenda, ſed mors, in qua momentis ſingulis morimur.

Præclarè etiam Bernhard: libro de conſideratione vtilitatis humanæ,

næ, ſeptem inquit ſunt de eſſentia hominis, quæ ſi homo conſideraret in æternum non peccaret, videlicet materia vilis, operatio turpis, exitus flebilis, ſtatus inſtabilis, mors triſtabilis, diſſolutio miſerabilis, damnatio deteſtabilis, & tamen conſideratio gloriæ ineffabilis. Sed deſino plura hac de re congerere teſtimonia: quum nullus dies, nulla hora ſit, quæ non oſtendat, quàm nihil ſumus.

Hæc cum non ignoret Dominus, nos puluerem & fœnum eſſe, quod tractatione indulgentiore opus habet: Ideo paterno more nobiſcum agit, noſtræq; imbecillitati ſeſe accomodans, virtutem ſuam in infirmitate noſtrâ perficit. Ideo etiam Filius Dei caro factus, infirmitatem aſſumpſit noſtram: vt per omnia tentatus, abſq; peccato, ſenſu infirmitatum noſtrarum poſſet affici. Heb: 4. Vtq; flos qui in Adam erat caducus, in ipſo eſſet æternus.

Deſeruiunt hæc noſtræ inſtitutioni & docent. 1. Humilitatem: vt deponen-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

ponentes omnem faſtum, humiliemur ſub potenti manu Dei, aſſiduè imbecillitatem hanc noſtram penſitemus & caueamus, ne proſperis fortunæ ſucceſſibus elati, homines nos eſſe obliuiſcamur: Eccleſiaſt: 10. Quid ſuperbis terra & cinis?

2. Docemur nihil eſſe in infirmâ hac maſſâ noſtrâ, donis quantumuis plurimis ornatâ, quod Dei judicio opponi poſſit: Sed æternum nobis pereundum eſſe, ſi vel minimam potentiæ ſuæ partẽ exerceat, Pſal: 130.

Sir. 5. Eſa. 55.

3. Non differendam eſſe conuerſionem noſtram: Cum vita admodum fluxa ſit & inſtabilis.

4. Non fidendum eſſe huic vitæ, nec vlla in rebus caducis, opibus, honoribus, voluptatibus quæ tandem dolore concluduntur & amaritudine, quærenda præſidia, omnia namq; ſperata & parta fortunæ decora, vnius horæ momento euerti poſſunt. Quapropter omni conatu anhelemus ad vera et diuturna bona quæ ſurſum ſunt, vbi Chri-

ſtus

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187

ſtus eſt ad dexteram patris. Coloſſ: 3.

5. Petamus nos iuuari diuinitus & ſpiritus robore ſuffulciri, ne tantis miſerijs & infirmitatibus fracti, ſuccumbamus.

6. Molliter nos inuicem tractemus, cum adeò debiles ſimus & infirmi.

Miſericordia autem Domini ab æterno & vſq; in æternum.

Alterum membrum hujjus loci, conſolationem tantis miſerijs opponendam continens. Philoſophi ad deplorandã ſupradictæ naturæ humanæ miſeriam, omnem ſuam eloquentiam & ingenij neruos intenderunt & altius in naturâ ipſa querebant remedia & conſolationes huic opponendas. Verum cum nec cauſas tantarum miſeriarum, neq; fontem veræ conſolationis, luce doctrinæ cœleſtis deſtituti, inueſtigare potuerunt, tantum cum indignatione & fremitu admirati ſunt creaturam hanc nobiliſſimam tantâ mole cala-

mita-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

mitatum oneratam eſſe: ac tandem in deſperationem ruentes à ſalutis portu aberrarunt longiſſimè. Dauid verò firmam hic conſolationem & ſpiritualem antitheſin, qua ſe in hac vanitate erigant languidæ mentes monſtrat: DEI videlicet conſtantiſſimam miſericordiam & juſticiam perpetuam. Hæc enim vt homo & res aliæ fluxæ nec mutantur nec deficiunt, ſed durant à ſæculo in ſæculum ſuper filios filiorum.

Primum miſericordiâ hac ſua infirmos nos benignè excipit, paternè tractat, indignitatem abſorbet, infirmitatem ſanat, ſpem nobis firmam facit, preces exaudit, nec vnquam miſereri deſinit, donec nos æterna in cœlis beatitudine ornet & repleat.

2. *Et juſticia ejjus in filios filiorum.* Iuſtcia non quâ ipſe juſtus eſt, ſed quâ nos fide juſtificatos per CHriſtum veluti præſidio iuxta promiſſionem ſuam munit, confortat, conſolatur, erigit ac tandem exantlatis miſe-

1187

miſerijs in libertatem perpetuam aſſerit, idq; non ſolum eos qui in ipſius tutelam modò aſciti receptiq; ſunt, ſed & in filios filiorum & ſeros nepotes veluti jure hæreditario redundaturam promittit, modò à majjorum virtute non degenerauerint. Exodi 20. Deut: 7.

Hoc proinde juſticiæ diuinæ tegumento circumdati, hocq; robore, quo Deus ſuos in tentationibus & infirmitatibus ſuſtentat armati omnem vim hoſtilem internam & externam ſuſtinere, repellere ac per Chriſtum profligare nos poſſe indubitatò ſtatuamus. Admonentur etiã illi, quibus à Domino obtingunt liberi, vt diuino timori & protectioni ſe ſuaq; omnia ſubijciant, vt per illorum pietatem diuina benedictio & felicitas in illorum liberos & poſteritatem propagetur.

DE TERTIO.

SVper timentes eum & his qui cuſtodiunt teſtamentum ejjus: &

memo-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

memores ſunt mandatorum, vt faciant ea.

QVamuis ſatis ſuperq́ȝ diuinæ clementiæ & bonitatis amplitudinem commendauit, et eandem omnibus indiſcriminatim obtulit Propheta, non tamen omnes promiſcuè ejjuſdem participes fieri, hoc loco innuit: Sed ad eos tatummodo reſtringit, qui relicta impietate, ſeriò ſe ad DEVM conuertunt, ipſumq́ȝ vero & ſincero cordis affectu colunt, filiali eum amore reuerentur ac beneficia ejjus fide et bona conſcientia amplectuntur. Hanc enim conditionem timoris & obedientiæ perpetuò adjunctam habent omnes diuinæ promiſſiones, quamuis gratuitæ. Suſtinet quidem Deus etiam impios patienter ſuâq́ȝ beneficentia cumulatiſſimè afficit: Hi tamen, quia viuo fidei ſenſu beneficia hæc non percipiunt, ideò neq́ȝ participes hujjus dicuntur, ſed hi ſolūmodo. 1. Qui

timent

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187

timent eum. 2. Cuſtodiunt fœdus ejjus. 3. Memores mandatorum. 4. Faciunt ea.

1. Timoris vocabulo totum nominis diuini cultum comprehendit, qui nullus plane eſt niſi prælucente vera DEI agnitione & fide, ſeriâ ejjus reuerentia tangamur. Eſtq; non ſeruilis qualis in impios cadit & deſperationem operatur, dum in eo nihil præter furorem & horribilem ſcelerum vindictã animaduertunt: Sed filialis, quæ ſemper Dei clementiam et bonitatem intuetur, tum patris optimi inſtar veneratur, voluntati ejjus ſeſe accommodat totamq; vitæ ſuæ rationem ad præſcriptum ſtatutorum ejjuſdem inſtituit.

2. *Qui cuſtodiunt teſtamentum*, non legis quidem, quod iratum tantum Deum monſtrat, proclamans maledictionem non facienti: ſed quod ex promiſſione Euangelij eſt factum Adamo de ſemine mulieris contrituro caput ſerpentis: Repetitum deinde Abrahamo, benedictum iri in

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

ejjus ſemine omnes gentes. Reno-
1. Para. 22. uatum Dauidi 2. Samuel: 7. ac tan-
dem dira Chriſti morte & ſanguinis
ejjuſdem effuſione ſancitum & con-
ſumatum. Hoc fœdus cum humano
genere ictum, de mediatore ablatu-
ro omnem maledictionem et reſtitu-
Luc. 11. turo æternam benedictionem, juſti-
Joha. 8. ciam, vitam, ſalutem, vult nos cuſto-
Rom. 1. dire, hoc eſt verbum illud ſaluifi-
Joha. 3. 16. cum, quo ipſius bonitas & miſeri-
cordia innoteſcit & offertur, ſumma
attentione, Zelo & ſtudio auſcul-
tare, diſcere, meditari, omnem in
Chriſtum fiduciam collocare, eun-
Luc. 18. dem ſine intermiſſione inuocare,
Matth. 24. per patientiam auxilium in cruce
Apoc. 3. expectare & ad finem vſq; perſe-
uerare.

3. *Et memores mandatorum*, Me-
moria hæc fœtus eſt timoris diuini,
nam per eum concipitur, fouetur, a-
litur in mente humana, eſtq; aſſidua
meditatio & recordatio beneficiorũ
diuinorum cum gratiæ & laudis ej-
jus deprædicatione, de qua Pſal: 77.

Memor

Memor fui DEI & delectatus ſum, memor fui operum Domini & mirabilium tuorum. Pſalm: 105. Memor fui verbi ſancti tui & teſtamenti ipſius. Pſalm: 119. Memor fui ſtatutorum tuorum à ſæculo.

4. *Vt faciant ea.* Non nudam requirit memoriam, ſed vult vt à terrenis & carnalibus operibus deſiſtentes, quæ DEI ſunt faciant: vt in operibus diuinis vigeat memoria illorum. Non enim ſatis eſt ad ſalutem ſcire quæ in verbo ſuo mandat, & à nobis requirit DEVS: Sed vt peccatis mortui in charitate & innocentia viuamus & debitum cultum DEO præſtemus omninò requirit. Seruus enim ſciens voluntatem et non faciens, multis vapulabit.

Diſtinguit itaq; hac clauſula Propheta inter verè pios & Hypocritas: His pietas & fides in labijs natat (vt Cypriani verbis

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

vtar) hoc eſt Deum quidem in ore habent, factis negant: illi verò, quod ore profitentur opere præſtant, juxta mandatum Iacobi cap: 1. Re ipſa præſtate ſermones, nec ſitis auditores ſolum fallentes voſmetipſos. Item, Roman: 2. Non auditores legis juſtificantur ſed factores, fides namq́; per charitatem operatur. Militemus igitur & nos bonam militiam retinentes fidem & bonam conſcientiam.

Gala. 5.

Hæc ſunt, quæ hodie dicere volui, de inexhauſta Dei miſericordia de noſtra extrema miſeria, & conſolatione huic opponenda, cujjus conſortes omnes erunt, qui vero & ſyncero cordis affectu eum timent, quem vt in nobis excitet æternus Deus, per Spiritum ſuum, toto pectore precamur.

TER-

1187.

TERTIA CONCIO.

Pſal: 122.

Rogate quæ ad pacem ſunt Hieruſalem & proſperentur diligentes te.

Sit pax intra muros tuos: & proſperitas in palatijs tuis.

Propter fratres meos & proximos meos loquar tibi pacem.

Propter Domum Domini Dei noſtri, quæram bona tibi.

INter cauſas publici hujus congreſſus noſtri, concione prima enumeratas, poſtremam hanc eſſe diximus: vt pro omnium ordinum incolumitate, pro pace & tranquillitate Eccleſiæ, Politiæ & Oeconomiæ preces ardentiores ad Deum toto pectore conjunctim fundamus.

Id enim neceſſitas ſummopere flagitare, nobiſq; omnibus & ſingulis

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

vtile ac ſalutare fore videtur. Ete-
nim horrendis perturbationibus to-
tum ferè orbem Chriſtianum exa-
gitari, Eccleſiam Chriſti multis ma-
gniſq; motibus concuti, Regna in-
Dant. 2. ter ſe collidi, debilibuſq; admodum
fulcris & luteis pedibus inniti vide-
mus, bella & ſeditiones inter præci-
puos mundi monarchas religionis
ergo exardeſcere, antichriſtum par-
tim ferro, partim Sophiſtica pios
adoriri, & ipſius Diaboli rabiem &
furorem magis magiſq; in Chriſtum
& ejjus membra deſæuire non ſine
mœrore experimur. Quorum om-
nium vis & Tyrannis longè majjor
eſt, quam vt vllis viribus humanis
vinci aut elidi poſſit. Opus igitur
erit alio præſidio & auxilio ne à tan-
tis malis quæ Satan ejjuſq; organa
Eccleſiæ hoc poſtremo ſeculo infer-
re conantur, opprimamur, DEI
nempe Zebaoth, qui aſſiduis à no-
bis precibus rogandus erit, vt in cir-
cuitu noſtro murus igneus eſſe, iux-
ta nos excubias agere & hoſtes re-
prime-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

primere velit, pacem quoq; & almam tranquillitatem populo ſuo concedere & omni benedictione corporali & ſpirituali, propter nomen ſuum locupletare velit.

Cæterum vt ad harum rerum conſiderationem & precum ardorem acrius hodie excitemur & inflammemur, explicabimus hâc concione grauiſſimam Dauidis exhortationem, quâ ſuorum ſubditorum & omnium piorum animos excitat, vt pro pace & conſeruatione Eccleſiæ & Politiæ aſſiduè precentur.

Partes Concionis tres.

I. Generalis exhortatio ad omnes pios vt ſalutem & incolumitatem Eccleſiæ & Reipub. precibus ſuis Deo seriò commendent.

II. Quæ potiſſimum à DEO optanda, & cui.

III. Rationes duas annectit, cur iſta à Deo petenda ſunt.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

Deut. 4. Pſal. 147. ROgate. Etſi populus Iſraëliticus præ omnibus in mundo gentibus à Deo electus & in peculium ejjuidem ſolenni pacto aſcitus erat, Gens ſancta & populus peculiaris,
Rom. 9. cujjus erat adoptio & gloria & fœdera, legis conſtitutio & cultus & promiſſio, ex quo CHriſtus quoad carnem.

Matt. 4. Pſal. 145. Hieruſalem quoq; ciuitas ſancta, habitaculum Dei & locus ſanctuarij fuit, in quo conuenerunt tribus, tribus Dei in teſtimonium Iſraêl ad celebrandum nomen Iehouæ, ſicut Paulò ante commemorauit Pſalmiſta: Perpetuò tamen inter peſſimarum gentium agmina, graſſantium rabie & ſpurcitie, inter horribiles lanienas, confuſiones, certamina & pericula, qualia Syrorum, Babyloniornm, Perſarum & ſimilium fuere, degere coacti ſunt: Ex quibus nunquam eluctati fuiſſent, niſi diui-

1187.

no freti auxilio & tecti præſidio, intolerabilium calamitatum & hoſtilium impreſſionum æſtum, precibus extinxiſſent. Eadem etiâm hodie et omnibus ſeculis Eccleſiæ Chriſti ſors, dum in his terris militat & à Domino peregrinatur manet, quæ continuis afflictionibus & difficultatibus diſtenta, plurima cum mundo, Satana & confertiſſimorum Tyrannorum agminibus, certamina decertare cogitur, qui furore & rabie perciti, curſum doctrinæ cœleſtis impedire, Eccleſiam Chriſti opprimere, publicam piorum tranquillitatem turbare, Regna, Ditiones, vrbes, pagos, ærumnoſæ Eccleſiæ hoſpitium præbentia inuadere & delere, quò puro cultui et ſanctæ inuocationi amplius non pateat locus, rerum omnium ſatagunt, eoq; omnes neruos ſuos conuertunt, vt gladium humano ſanguine tinctum, in extremam totius Eccleſiæ perniciem vibrent: Non minus quàm olim Pharao, Sennacherib, Antiochus, Hero-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

des, Nero, Iulianus, Decius, & infiniti alij, Teſtatur id hodie Gallia, Italia, Hiſpania, Vngaria, Lotaringia, Belgium & aliæ plurimæ nationes afflictiſſimæ. Neq; externa ſolum ſeuitia & vi aperta oppugnando & procellas perſecutionum excitando, tandem quieſcit Satan, ſed alijs etiam artificijs eam inuadit, & mirabilibus technis & præſtigijs adoritur, Sophiſtica ſua mentes faſcinare conatur, funeſta diſſidia, tetra ſcandala, perniciosa ſchiſmata & blaſphemas hæreſes in ipſo Eccleſiæ ſinu excitare, & organa ſua acrius incitare non deſinit, vt moueant in doctrina certamina non neceſſaria, reſq; benè traditas corrumpant: Ac mille per meandros fraudeſq; flexuoſas, agitat quieta corda: Vt nulla mentis humanæ intelligentia, nullum robur aut potentia tanta eſſe poſſit, vt inde ſuis viribus eluctari, vel aduerſus Thragicos hoſce Cothurnos conſiſtere valeat,

Cum

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187

Cum itaq; nouis caſibus iactentur quotidie pij, hoſteſq; habeant, tàm ſpirituales, quàm corporales, qui ἄσπονδον & ἀκήρυκτον bellum inferre conantur, & quidem longè difficilius, quàm quod proprio marte à fidelibus confici queat. Ideo æquum eſſe cenſet Propheta, precibus & gemitibus ad Dei opem confugere & Rogare, quæ ad pacem ſunt Hieruſalem. Hoc eſt pro conceſſis bonis ſpiritualibus & corporalibus retinendis & conſeruandis, & malis auertendis, Deum Zebaoth cuſtodem exigui gregis hujjus aſſiduè inuocare, & pijs precibus Eccleſiam eidem commendare, ne hoſtium violentia opprimatur.

Multi ingruentibus tantis malis, pleno gradu, ad humana currunt præſidia, muniunt ſe potentiorum ope & fauore, Alij auxilia, Diabolorum, quos per Pythones conſulunt, implorant, Alij prorſus ab Eccleſia deficiunt & propter perſecutionem, agnitam veritatem negant.

Verum

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

Verum Pſalmiſta hoc loco docet, quò in caſu neceſſitatis confugiendum ſit, quæ conſilia & arma capeſſenda, ad demoliendum & ſubuertendum Sathanæ machinationes & munitiones, vt tandem ex tantis malis eluctemur monſtrat, dum nos Rogare velit.

Ardens proinde & aſſidua precatio & inuocatio Dei requiritur, qua corda noſtra inſtinctu ſpiritus ſancti excitata, & mentes in Deum erectæ, vero et flagranti intimi pectoris motu, à DEO ſummo imperatore noſtro, per Chriſtum vnicum Diabolorum & hoſtium Eccleſiæ victorẽ, petimus & expectamus, felices hujjus difficilis militiæ ſucceſſus, et protectionem contra omnes verſutiſſimi Sathanæ machinationes, certò & indubitatò ſtatuentes, nos clementer exauditum iri, et juxta ipſius dulciſſimas & infallibiles promiſſiones, omnia ſalutaria & optata, toti Eccleſiæ & politiæ impetraturos eſſe, ſicut dulciſſime dicitur Pſalmo 91.

Clama-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187

Clamauit ad me, & ego exaudiam eum, cum ipſo ſum in tribulatione eripiam eum, & glorificabo eum, Pſal: 50. Inuoca me in die tribulationis &c. Pſal: 20. Dextera ejjus ſaluat potenter, hi in curribus & equis, nos autem in nomine Domini Dei ſperabimus. Pſal: 21. Inueniet manus tua omnes inimicos tuos, dextera tua inueniet qui te oderunt. Pone eos vt clibanum ignis in tempore iræ tuæ, deglutiet eos in æſtu ſuo, &c. Quoniam cogitauerunt in te mala. Pſal: 121. Non dormitabit neq; dormiet qui cuſtodit Iſraël. Iob: 17. Domine pone me iuxta te & cujjuſuis manus pugnet contra me. Zach: 12. Matth: 12. Noli timere puſille Grex.

Hæc valida illa poteſtas eſt, hoc robur hocq; propugnaculum firmiſſimum, quo ſe pij tueri poſſunt, aduerſus omnes inſultus Diabolorum & membrorum ejjus. Non enim patitur Dominus ſe timentes & inuocantes & ſub ſignis ſuis ſtipendia facientes, prædam hoſtibus fieri: ſed ſalu-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

ſalutem præſtat in tempore dextera ejjus, ſicut euidentiſſimè docent exempla omnium temporum: Populi in Egypto, Moſis, Gedeonis, Samſonis, Dauidis, Ezechiæ, Ioſaphat, Iudith & aliorum piorum, qui magis precibus quâm armis preliati, de potentiſſimis & numeroſiſſimis hoſtibus victorias multas & miraculoſas obtinuerunt & triumphos reportarunt glorioſiſſimos: vt Pſalmo 20. dicitur: Ipſi proſtrati ſunt & ceciderunt, nos autem ſurreximus & erecti ſumus. Fremant igitur hoſtes, ringantur, ſuperbiant, qui habitat in cœlo irridebit eos & irritos faciet omnes conatus illorum, fortior enim eſt Dominus ad propugnandum, quàm hoſtes Eccleſiæ ad oppugnandum, vt Cyprianus ait:

Deſeruiunt hæc noſtræ inſtructioni & conſolationi, qui cœleſtis Hieruſalem inquilini ſumus & turbulentiſſimum hoc ſeculum viuimus: quando (vt dictum eſt) odijs & armis omnia ardent, vt fide & preca-

precatione pugnemus, ſi quando pe-
riculis, perſecutionibus, ærumnis, â
Sathana claſſicum canente, & reli-
quis ejjus aſſeclis, juratis Chriſti ho-
ſtibus illatis, expoſitos nos videa-
mus, & caueamus ne meticuloſi mi-
litis inſtar, in fugam verſi, clipeum
ſalutis abijciamus, animum deſpon-
deamus, trepidemus, fugiamus: ſed
promiſſionibus diuinis in ſpem bo-
nam erecti, mente in cœlum expor-
recta, veræ confeſſionis conſtantiâ
& quadam animi παρρησίᾳ decertan-
tes, nos, noſtraq́ꝫ certamina & peri-
cula, ſummo imperatori & Duci
Skadai commendemus & tranquil-
lis mentibus defenſionem, victori-
am, felicem exitum, pacem & om-
nia ſalutaria ſine heſitatione peta-
mus & expectemus, freti merito &
interceſſione ſummi victoris & tri-
umphatoris mortis, Diaboli, inferni,
Ieſu Chriſti: ad imitationem omniū
ſanctorum, qui in eadem militia an-
te nos conſtituti, animoſe decerta-
runt, inq́ꝫ hoc ligno vicerunt. Hoc Da-
uidis

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

uidis illud Rogate, eſt, ad quod Eccleſiam omnium temporum ſedulò hortatur, ſicut & Ieremias ſuis Iudæis in exilio ſuaſerat, vt vota ſeriò facerent pro imperio Babylonico, & Paulus ſimiliter ſingulari ſtudio hortatur, vt in Eccleſia fiant precationes pro tranquillitate ſtatus imperiorum & politiarum.

1. Tim. 2.

DE SECVNDA PARTE.

QVæ potiſſimum â DEO optanda & roganda ſunt & cui, hac parte docet Pſalmographus nempe.

1. Quæ ad pacem ſunt Hieruſalem.
2. Vt ſit pax intra muros.
3. Proſperitas in palatijs.

Pacis vocabulo phraſi Hæbraica omnem proſperitatem, rerum ſalutarium affluentiam & perfectionem ſignificat, eam hoc loco duplicem conſtituit vates, vnam Hieruſalem, ſeu Eccleſiæ: Alteram intra muros, ſeu politicam.

De

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

De vtraq; dicam quantum præſens tempus & locus permittit.

Pax Hieruſalem, ſiue Eccleſiæ Chriſti, mutua eſt conuenientia Dei & hominis, Dei quidem recipientis hominem in gratiam propter meritum & interceſſionem filij ſui & donantis omnia ſalutaria, quibus pax illa conſeruatur: Hominis verò fide accipientis omnia hæc & vero cordis affectu ſtipulantis Deo obedientiam, conſtantiam & gratitudinem in tota vita.

Hæc à ſolo Chriſto communicatur, qui pacificando per crucis ſuæ mortem & ſanguinem, æterno patri delictis totius mundi horribiliter offenſo, omnes in ſe credentes reconciliauit, vt dicitur Eſaiæ 53. Caſtigatio noſtra ſuper illum, vt nos pacem habeamus. Iohan: 14. In me pacem habeatis, pacem meam do vobis, pacém meam relinquo vobis.

Cœterum quærat aliquis. Quæ pax eſſe poteſt cum Eccleſia ſemper cruci ſubjecta ſit, & hominum vita

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

perpetua ſit militia ? Reſpondeo,
Job.14. Longè diuerſam eſſe hanc ab ea, quam mundus quærit, ſicut ipſe etiam Chriſtus Ioh: 14. teſtatur. Nam ab hac non excluduntur (vt multi ſomniant) pericula, tentationes & calamitates, quæ indiuidui piorum
2.Tim.3. comites eſſe ſolent, Actor: 14. Sed complectitur omnia illa, quæ ad veram & ſolidam hominis tranquillitatem in medijs etiam afflictionibus faciunt, & ſunt præcipuè hæc.

I. Tranquillitas cordis & conſcientiæ, & vera conſolatio, orta ex agnitione veri Dei, quem ſcimus & indubitatò ſtatuimus, nobis placatum propter Chriſtum mediatorem, pacis principem, fide apprehenſum. Hanc nullæ tentationes, nulla ſæculi hujjus incommoda turbare poſſunt, eâ etenim confirmati, omnes terrores animi, omnia aduerſa vincere omneſq; Diaboli inſultus profligare poſſumus. Roma: 5. Iuſtificati pacem habem9 ad Deum etc. Coloſ: 1. Phil: 4. Pax quæ exuberat omnem

ſenſum

ſenſum cuſtodiat corda veſtra, & Baſilius præclarè inquit: Tum quidem maximè pacem in te facit Deus, cùm ſalutari doctrina mentē tuam pacat.

Hæc pax impijs non eſt, qui ſemper conſcientiam ſe accuſantem & damnantem, circumferunt.

II. Facit ad pacem Hieruſalem, quod in genere humano colligat ſibi æternam Eccleſiam, voce Euangelij filij ſui, inſtituit miniſterium ſanctum, quo gratiam ſuam offert, noticiā ſui accendit, regenerat mentes, preces exaudit, & æternum pacis fœdus inter Deum & totum cœtum credentium erigit et ſancit. Hujus cum et nos participes facti ſimus, ſtudeamus depoſitum hoc ſalutare retinere, ſine quo pax nulla eſſe poteſt, ſed perpetuæ manent inimicitiæ.

III. Conſiſtit pax Hieruſalē in protectione ejjuſdē Eccleſiæ & profligatione omniū hoſtium ejjus. Quamuis enim certaminibus perpetuis obnoxia ſit, quæ illi aduerſus mundum & ejjus principem, peccatum, mor-

tem et propriam carnem decertanda
Pſal.91. ſunt: Tuta tamen ſub ipſius præſi-
dio & tutela degit, quæ longè firmi-
or eſt, quàm vt vlla hoſtium vi elidi
aut eludi poſſit, et licet quidam quaſi
milites in acie cadant: Manet tamen
totum corpus Eccleſiæ, ad ſæculi
vſq; conſum̃ationem: dum ille par-
tes ejjus tuetur, mandans angelis ſu-
is vt caſtra metentur circa eam, &
tam excelſa tamq; ſolida mœnia ex-
truant, vt nullus Tyrannorum ea
tranſcendere, aut tranſuerberare,
nulla potentia, nullæ inſidiæ expug-
nare aut euertere poſſint, ſicut dul-
ciſſimè apud Prophetam dicitur:
Eſai.37. Ego protegam ciuitatem iſtam: &
CHriſtus Matth: 16. Portæ infero-
rũ non præualebunt aduerſus eam.
Rom: 8. Zach: 12.

IIII. Facit quoq; ad pacem Hie-
ruſalem, quod doctrinam cœleſtem
& ejjuſdem obſignationes Sacramen-
ta, pura & illibata, ab omnibus cor-
ruptelis Diabolorum, Hæreticorum
& fanaticorum hominum conſeruat
Deus.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

Deus. Etenim ab initio nunquam ceſſarunt, neq; etiamnum ceſſant Diaboli, lucem Doctrinæ cœleſtis extinguere: vel ſi hoc non poſſint, ſaltem deprauare, fideiq; vnitatem diſſoluere, diſtortas etiam mentes, Pſeudologus & falſos doctores excitare, qui vocem legis & Euangelij, de eſſentia & voluntate Dei, de perſona & officio Mediatoris Chriſti, de peccato, pœnitentia, Sacramentis & alijs fidei noſtræ articulis labefactent & conuellant. Tales vbi ſunt, pax nulla Hieruſalem reliqua manet. Horum igitur ardentem conatum, vt verbo potentiæ ſuæ reprimat & confundat Deus, aſſiduè à nobis eſt rogandus.

V. Conſeruatur diuinitus pax Hieruſalem, quando pios & ſalutares magiſtratus, nutricios Eccleſiæ concedit, quibus religio & pietas cordi eſt, nec quidquam antiquius, quàm vt eam ſua ope iuuent, hoſpicia & halcyonia illi prebeant, honeſtarum diſciplinarum ſtudia propagent,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

Scholas erigent & locupletent, doctrinæ corruptelas ad verbi diuini normam examinatas emendent, ſcandala & abuſus tollant, blaſphemias prohibeant, diuinæ legis violationem debita ſeueritate puniant, & à periculis impendentibus laterum objectu fortiter defendant & propugnent. Sicut olim pius Ezechias, Ioſias, Conſtantinus, Carolus Magnus, Chriſtianus 3. Fredericus 2. Iohannes Fredericus, & ſimiles noſtro ſæculo.

Pſal. 2.

VI. Dum continua ſeriè mittat pios & ſalutares doctores, quorum pedes ad annunciandum Euangelium pacis, vt Propheta loquitur, ſpecioſi ſunt. Qui verbi diuini pabulo, gregem ſibi commiſſum paſcunt, natiuam doctrinæ cœleſtis ſententiam tuentur, & indefeſſo ſtudio Dei gloriam & ſalutem Eccleſiæ quærunt & propagant. Tales aliquot omnibus ſeculis donat Eccleſiæ ſuæ Deus, quorum etiam opera & induſtria pax & tranquillitas conſeruatur.

Eſai. 52.

Facit

VII. Facit ad pacem Hieruſalem, quando verbi diuini auditores tempus viſitationis ſuæ agnoſcentes ſemen ſalutis verbum DEI ſeria animi attentione audiunt, & puro corde cuſtodiunt: Non inuanum gratiam ejjus accipiunt, nec cum impijs & veſanis Iudæis & alijs Empæctis pro ludibrio habent miniſterium & verbi miniſtros, neq; ſecundum deſideria & concupiſcentias carnis viuunt: ſed iuxta voluntatem Dei, in verbo reuelatam vitam ſuam inſtituunt, in omni pietate & honeſtate, & dignos vocatione ſua fructus edunt. Hacq; ratione cauent, ne propter ſuam oſcitantiam & ingratitudinem lux doctrinæ cœleſtis extinguatur & in juſtiſſimas pœnas, vt ſunt, bella, fames, peſtis, quæ ſemper contemptores diuinos manent, incurrant. Deut: 28. Luc: 19. Matth: 23.

VIII. Conſiſtit pax Hieruſalem in mutua concordia, cùm docentium, tùm diſcentium, quæ non ſolum ornamentum, ſed κειμήλιον

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

Eccleſiæ precioſum eſt, quo vera pax & vnitas inter Chriſti membra conſeruatur, quando illi, qui alijs doctrina & morum integritate prælucere debent, inter ſe ſunt vnum, ex verbo DEI docent vnum & auditores ſuos ſyncero amore proſequuntur. Et hi rurſus cùm ſe inuicem, tùm docentes mutua beniuolentia complectuntur, alius de alio recte ſentit, judicat, loquitur, iuxta præceptum Apoſtoli Philip: 2. Similiter affecti ſitis, eandem charitatem habentes, vnanimes, idem ſentientes ne quid fiat per contentionem & inanem gloriam, ſed per humilitatem animi, alium quiſq; præſtantiorem ſe exiſtimet, ne ſua quiſq; ſpectetis, ſed vnuſquiſq; quæ ſunt aliorum, & Ephe: 4. Studete ſeruare vnitatem fidei per vinculum pacis: hujjus illuſtrè exemplum habemus. Acto: 4. Eorum qui crediderant, erat cor vnum & anima vna.

Hæc ſunt præcipuè, quæ ad pacem Hieruſalem ſpectant, & ſine

qui-

quibus Eccleſiæ incolumitas diu ſarta, tecta conſeruari nequit. His enim fulcris remotis, omnia ruinis repleri neceſſe eſt. Quapropter imis pectoris noſtri gemitibus aſſiduè hæc à Deo petamus, & quantum in nobis eſt conſeruare ſtudeamus.

Cui optanda hæc pax?

Hieruſalem, id eſt veræ Eccleſiæ Chriſti, cujjus typus erat terreſtris illa Hieruſalem, illuſtris ſedes doctrinæ Prophetarum, CHriſti & Apoſtolorum & teſtis mirandorum operum ejjus, vnde etiam Apoſtoli excellentiſſimis donis ſpiritus ſancti inſtructi & ornati, in totum terrarum orbem, ad prædicandum omni creaturæ, à Chriſto poſt glorioſum à morte Triumphum emiſſi ſunt, Matth: 28. Marc: 16. Ideo etiam angelus apud Prophetam. Funiculum Zach. 2. ejjus ab oriente in occidentem extendit, ſignificans inde ad extremos terræ terminos, verbum Chriſti ſaluificum propagatum iri. Hujjus ſpiritualis Hieruſalem cum & nos no-

1187

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

ui incolæ ſimus (Heb: 12. Acceſſiſtis ad montem Sion & ciuitatem Dei viui Hieruſalem) pro ejjus etiam pace aſſiduè rogemus.

Et proſperentur diligentes te.

Vt ſubditorum ſuorum animos ad hoc eximium & neceſſarium pietatis ſtudium excitet, annectit inſignem promiſſionem: *Omnes diligentes Eccleſiam.* Hoc eſt, qui ſe ejjus ſocietati adjungunt, ſeriâ ejjus cura afficiuntur, & pro ejjus defenſione laborant, à Deo viciſſim verâ proſperitate & ſalute benedictum iri, iuxta promiſſionem: Ego bene-
Gen. 12. dicam benedicentibus tibi, & maledicam maledicentibus.

Sit pax intra muros tuos.

II. Secundum quod Hieruſalem optari vult Dauid Pax eſt intra muros. Hæc eſt alma illa vitæ Togatæ tranquillitas, qua amicè & pacifice inter ſe degunt omnes Reipublicæ ſtatus & ordines, iuſtè exercentur communis vitæ officia, contractus, nego-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

negotiationes, templum, Scholæ, forum, judicium: Audiuntur conciones & conſilia ſapientum, florent res œconomicæ, & vt Poëta ait, Pace bidens vomerq́; vigent, &c. Sine hac politica & externa ſecuritate Eccleſia diu tranquilla eſſe non poteſt, & ideo etiam ſeruantur diuinitus Regna & Reſpub: vt Eccleſiæ filij Dei afflictæ hoſpicia & tuta Halcyonia præbeant: Non ſecus ac olim politia judaica, propter promiſſionem de venturo ſemine conſeruandam & propagandam, mirabiliter inter medias perſecutionum procellas, in ipſius Chriſti aduentum ſeruata eſt.

Cœterum in quibus alma hæc tranquillitas conſiſtit operæ precium fuerit videre, vt ea etiam nobis à Deo dari impenſius exoptemus.

Primum igitur, quod ad pacem ciuilem & externam conſeruandam maxime requiritur, protectio diuina eſt. Vt quemadmodum ipſe DEVS autor eſt ſtatus politici, Ita etiam velit huic ſuo ordini adeſſe, eun-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

eundem perpetuò conſeruare, firmare, ſtabilire, ab externis & internis hoſtibus tueri, firma circa eam præſidia collocare & excubias agere, hoſtium machinationes detegere & propellere atq; eandem omni flo-

Pſal. 127 rere felicitate velit. Niſi enim Dominus cuſtodiuerit ciuitatem, fruſtra vigilant, qui cuſtodiunt eam. Dani: 2. DEVS tranfert Regna & conſtituit.

II. Conſeruatur pax intra muros dùm pios & ſalutares Magiſtratus largitur, qui vt Chriſtum oſculantur, ejjus ſe imperio ſubjjciunt, & Eccleſiæ defenſionem ſuſcipiunt (vt antea diximus) ita etiam munus ſuum ad ſubditorum & totius Politiæ ſalutem exequuntur, ſunt patres patriæ & ποιμένες λάων, ſyncero amore ſuos complectuntur, curam illorum ſolicitè agunt, eos in juſticia & judi-

Rom. 13. cio regunt & gubernant, bonos præmijs ornant, malos ſine perſonarum acceptione puniunt, ſcandala tollunt, non pro libidine ſua, quod li-

bet

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

bet dicunt aut faciunt, non aulam ſuam fucis implent, non ſycophantis aures præbent, non luxu diffluunt, nec aſſiduè crapulæ & alijs illecebris indulgent: Sed potius omnia ea, quæ ad incrementum Reipublicæ, & ſine quibus publica tranquillitas conſeruari nequit, fideliter faciunt et exequuntur. Hinc apud Danielem comparatur arbori patulæ & frugiferæ ſub cujjus frondibus & ramis teguntur, paſcuntur & tuto requieſcunt animalia. Dani: 4. Deut: 17. Pſalm: 2. 101. Eſai: 49. Roman: 13. Et quia humana ſapientia aut robur, non par eſt tanto oneri, nec ſemper quæ expediat videt Magiſtratus, ſæpè errat, turbatur affectibus, ſeducitur malis conſultoribus, auocatur illecebris, &c. Ideo vigilandum & orandum, cùm principibus, tùm ſubditis: vt ſumus ille rerum moderator, qui dat ſalutem regibus ſpiritu ſuo ſancto adeſſe velit, in pietate & juſticia ſolium firmare, ſalutaria conſilia ſuggerere, largiri feli-

1. Tim. 2.
Pſal. 145

felices rerum euentus, auertere eos, qui bella volunt, diſſipare conſilia Achitophel, &c. Atq; hæc eſt illa, quam Regna firmat pietas.

III. Conſeruatur pax intra muros, quando ad juſtitiæ normam & præſcriptum honeſtarum legum (quæ vera gubernandi ratio à Platone dicitur) vnicuiq; quod ſuum eſt tribuitur, controuerſiæ ſecundum jus ſcriptum dirimuntur. Ita tamen, vt ἐπιείκεια juſtis de cauſis debito loco & tempore adhibeatur. Non regnat προσωποληψία aut δωροφαγία. nullum enim vitium in Magiſtratu Rempub: gerente tetrius, quàm ſi ſuppreſſa veritate & juſticia perſonam accipiat: Nec quidquam iniquius, quàm quæſtui Rempublicam habere, & in ea propriarum vtilitatum mercaturam exercere. Quando igitur magiſtratus auaritiæ laqueis irretitus, munerum captione jus inflectit & judicium peruertit. Publicam violat tranquillitatem & vt injuſticiæ ſic etiam ſeditionis

tionis

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

tionis autor exiſtit. Deut: 27. Maledictus, qui peruertit judicium aduenæ & pupilli & viduæ. Ieremiæ 22. Facite juſticiam & judicium & liberate vi oppreſſum de manu calumniatoris. Pſalm: 82. Dixi Dij eſtis, recte judicate filij hominum. Non exercetis judicium hominis, ſed Dei, 2. par. 9
inquit pius Ioſaphat. Dixit Iethro
Moſi: prouide de omni plebe, vi- Exo. 18.
ros ſapientes & timentes Deum, in quibus ſit veritas & qui oderint auaritiam.

IIII. Conſeruatur pax intra muros vera obedientiâ & reuerentia ſubditorum erga ſuperiores quos à DEO datos, & ſupra ſe conſtitutos agnoſcunt, eos in honore habent, pro ijs aſſiduè orant, obſequium in rebus licitis præſtant, vectigalia & annua tributa ſine moroſitate ſoluunt, publica onera alacriter ferunt, ad illorum infirmitates conniuent, & ſi iniquiores interdum fuerint, DEVM pro ijs orant, vt
conuertantur: Injurias, juſto ſæpè 1. Tim. 6

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

Dei judicio illatas, patienter ferunt & in juſti judicis ſinum deponunt. 1. Pet: 2.

V. Dum omnes ordines ſuperiores & inferiores mutua ſeſe beniuolentia complectuntur, et quod quiſq; poteſt ad communem vtilitatem refert, non ſecus ac membra vnius corporis, pietatis fraternæq; dilectionis officia mutuò præſtant, non ſeditionis aut armorum ciuilium autores ſunt, nec mutuis ardent odijs, diſcordia enim ciuium (inquit Saluſtius) Peſtis eſt Reipub. Non exercent in contractibus injuſticiam, dolum aut impoſturam, non rapinam, non violentiam, non vſuram, &c. Sed in omnibus ad Ecclcſiæ, Reipub. & Oeconomiæ ſalutem et ædificationem ſpectantibus, iunctis animis conſentiunt, & harmoniam conſtituunt, ſicut præcipit Paulus 1. Cor: 1. Non ſint inter vos diſſidia, ſed continuum corpus ſitis, eádem mente, eádem ſententia. Item 1. Cor: 12. & Chriſtus ipſe, Lucæ 11. Omne Regnum

Luc. 11.

Pſal. 133

in

1187

In ſe diuiſum deſolabitur, &c. O Beatam ciuitatem, intra cujjus muros hæc reperiuntur, & certe minus laborarent hodie Regna & Reſpub. ſi hiſce fouendis & conſeruandis, omnes ex æquo ſtuderent.

Et proſperitas ſeu abundantia in turribus Tertium quod Hieruſalem aſſiduè optari vult Dauid, eſt *proſperitas in palatijs.* Quo nomine omnem omnium rerum ſalutarium, ad hanc vitam alendam, ſuſtinendam conſeruandamq́ pertinentium copiam intelligit, cum diuina benedictione conjunctam: vt ſunt conſeruatio Oeconomiæ, liberorum felicitas, laborum & vocationis ſucceſſus, fertilitas agrorum, vber annonæ prouentus, fœcunditas gregis, affluentia rerum neceſſariarum, commoda aëris temperies, ſanitas corporis, & omnis generis felicitas, quemadmodum ipſe Dominus Iohelis 2. pijs promittit: Ecce ego mittam vobis frumentum, oleum, vi-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

num & replebimini eis. Deut: 28. Pſal: 128.

DE TERTIO.

PRopter fratres meos & propinquos, loquar pacem tibi.
Propter Domum Domini Dei noſtri quæram bona tibi.

POſtrema hujjus Pſalmi pars, duas continet rationes ab vtili ſumptas, cur aſſiduè pro pace & ſalute Eccleſiæ, Reipublicæ & œconomiæ rogandum ſit, & cur omnes labores, ſtudia & operas noſtras, eò conuertamus, vt omnia in ijs proſperè agantur, nempè vt ſalus proximi & gloria nominis diuini, quàm latiſſimè propagetur, & perpetuò inter nos habitet Deus.

1. *Propter fratres & propinquos.*

Fratres, & propinquos vocat non eos modò, qui ſanguinis neceſſitudine, aut carnali propagatione inter

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

inter ſe deuincti ſunt, ſeu fratres in Adam: Sed pios omnes notat qui in Chriſto adoptati & fideliſſimi fratres inter ſe effecti, vnum patrem in cœlis agnoſcunt, eandem doctrinam, fidem & confeſſionem amplectuntur, eaſdem tentationes & Diaboli inſidias ſuſtinent, & eandem quoq; in cœlo hæreditatem expectant. Vt hi tanquam membra Chriſti, vinculo ſynceræ charitatis perpetuò ſint connexi & magis magiſq; in vera cognitione Chriſti, in fide, in pietatis exercitijs, ſpe, patientia & confeſſionis conſtantia, creſcant, ac tandem ſalutis & gloriæ æternæ conſortes fiant, omni ſtudio & conatu laborare quemq; Chriſti fidelem oportet, ſicut Petrum hortatur Chriſtus: Tu conuerſus conuerte fratres tuos: ſic Moſes & Paulus exoptarunt pro fratribus anathema fieri. Luc. 22. Rom. 9.

Altera cauſa finalis, *Propter Domum Domini Dei quæram bona tibi.*

Domus Dei electiſſima Eccleſia
eſt, (cujjus typus vt ſupra monui
Ieruſalem erat, domicilium puri cul-
tus Dei) in qua habitat ipſe per ver-
bum & Sacramenta, & filius Imma-
Joh. 14. nuel credentibus cohabitat, eos vi-
uificat, inſtruit, alit, honorat, cuſto-
dit, nec vllum pij patrisfamilias opus
negligit aut prætermittit. Hæc ve-
luti παιδοχεῖον eſt, in cujjus famili-
am recipiuntur omnes, qui veram
agunt pœnitentiam & fide ample-
ctuntur Euangelium de IEſu Chri-
ſto, ſicut docet Paulus Ephe: 2. Vos
eſtis conciues ſanctorum & dome-
ſtici Dei ſuperſtructi. ſuper funda-
mentum Apoſtolorum & Prophe-
tarum.

Hujjus igitur domus cauſa quæ-
renda ſunt ei bona; pax & tranquil-
litas: propter hanc omnes labores
et ſtudia exantlare, ærumnas & mo-
leſtias deuorare, injurias & calum-
nias perferre debemus, vt inter nos
perpetuò ædificentur ejjus pomœ-
ria indies latius proferantur, atq; ſpi-
ritus

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

ritus tranquillitate & felicitate conſtabilietur, Quo enim amplior fit hæc domus Dei, tantò etiam magis nomen ejjus inter nos laudibus prouehitur & amplificatur.

Ejjus proinde incolumitate nos affici atq; ſummo deſiderio teneri oportet, cum Dauide optantes & dicentes: Concupiſcit & deficit anima mea in atria Domini. Vnum petij â Domino hoc requiram, vt habitem in domo Dei mei. Beati qui habitant in domo tua, in ſæcula laudabunt te. pſal. 84. pſal. 27.

Hæc breuiter de hac inſigni Prophetæ exhortatione hodie dixiſſe ſufficiat: Reſtat vt & nos ſalutari ejjuſdem mandato obſequuti, vota ardentia pro omnium & ſingulorum noſtrorum ſalute impetranda communiter fundamus, corde & ore dicentes.

1187

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

ORDO PRECATIONUM

Epiſtolarum & Euangeliorum quæ ſingulis diebus recitabuntur.

O Allmectige oc Retfærdige GUD / Wi arme ſyndige Menniſke hiertelige oc ſørgelige bekiende for dig alle vore mangfoldige miſgierninger oc groffue Synder / met huilcke wi effter allehaande Hedningers vederſtyggelighed haffue gruelige ſyndet imod dig / oc giort all wræt / foractit dine Ord / oc icke atlyde dine Tienere / ſom i dit Naffn haffue Predicket for oſſ / Saa wi alle oc huer vdi ſin ſted oc ſtat / ere ſkendelige vigede fra dig / met vort wgudelige væſen oc ſtore wtacknemmelighed / huilcket wi haffue beuiſt dig for din ſtore Naade oc velgierninger / oc der met opuact din Retfærdige vredis heffn oc ſtraff offuer oſſ. Wi bede dig for din wſigelige godheds / oc for din elſkelige Søns Jeſu Chriſti Død oc Pinis ſkyld / Vdøſſ icke

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187

icke din vredis grumhed offuer oſſ / oc ſtraff icke ſom vor ſtore wgudelighed fortient haffuer / Men ver oſſ mild oc Barmhiertig / oc giff oſſ it angerfult oc ſand Penitentzis Hierte/ vdi en ſtadig tro at omuende oſſ til dig vdi denne Naadens tid. Bortag eller oc naadelig formilde den velfortiente ſtraff/ ſom oſſ viſſelige for Syndens ſkyld offuerhenger / Lad oſſ icke falde vdi vore grumme Fienders Hender / paa det din lille haab oc Chriſtne Kircke ſom du vdi diſſe Lande ved dit hellige Ord ſamlit haffuer / icke ſkal jam̃erlige atſpredis eller plat ødeleggis / men hielp naadelig at wi altid maatte bliffue Lemmer i din Menighed/ oc frycte oc tiene dig / oc her effter ſkicke oſſ effter din Guddommelige oc Faderlige vilie/ oc ſiden bliffue euig ſalige / for ſamme din eniſte Søns JEſu CHriſti vor Frelſeris ſkyld / ſom met dig oc den hellig Aand æris oc priſis/ en ſand Gud i Euighed/

AMEN.

LOCO

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

LOCO EPISTOLÆ
Textus hodiernus:
2. Paral': 36.

EVANG: Lucæ 17.
Initium: Sicut in diebus Noë.
Finis: Die qua filius hominis reuelabitur.

SECVNDA PRECATIO.

O Miſkundige / Langmodige / oc gode Gud / hiertens allerkiæriſte Fader / Wi elendige oc ſuage Creature / ſom for dig inget andit ere / vdi alt vort væſen oc Natur end Støff oc Græſſ / ſom ſnarlige forſuinder oc affalder / Oc icke kand vdi nogen maade taale eller imodſtaa din Retferdige vredis hæffn oc ſtraff. Wi Hiertelige tacke dig / at du aff din Godhed ſaa naadelige haffuer handlit met oſſ / Oc icke betalit oſſ / ſom wi alle oc huer vel for-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187

fortient haffde / men Faderlige for-
barmit dig offuer oſſ dine fattige Børn
oc Henders gierninger / oc mit vdi din
vrede tenckt paa din ſtore Naade oc
Barmhiertighed. Wi bede dig at du
for din Søns blodige Døds oc For-
bøns ſkyld / vilt forlade oc tilgiffue oſſ
alle vore mangfoldige oc blodige Syn-
der / oc bortkaſte alle vore miſgiernin-
ger vdi Haffſens dybhed / at de icke
ſkulle anklage oc fordømme oſſ / lad din
ſtore Barmhiertighed ſom ſtrecker ſig
fra Himmelen oc til Jorden / oc varer
fra Euighed til Euighed / vere mectig
offuer oſſ / Bethee oſſ dit Faderlige
Hierte / oc handle met oſſ ſom dine
elendige dog elſkelige Børn / oc met
din krafftige Aand ſtyrcke oſſ imod
vor ſtore ſuaghed / at wi kunde ſtedſe
frycte oc tiene dig / oc ihukomme dine
Ord oc hellige Pact / oc altid effter din
vilie oc befalning ſkicke vort Liff oc
Leffnit / vdi all Hellighed oc Retfer-
dighed / paa det wi maatte bliffue dine
elſkelige Børn / Oc met vor kiære
Broder JESV Chriſto arffue

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

det euige Liff oc Salighed / huilcken ſom met dig oc den hellig Aand leff-uer oc regnerer / en ſand Gud vdi all Euighed /
AMEN.

LOCO EPISTOLÆ ex Pſalm: 103.

EVANG: Marci 11.
Initium: Reſpondens Ieſus dixit eis, habete fidem.
Finis: Pater qui in cœlis eſt remittat vobis offenſas veſtras.

TERTIÆ DIEI PRECATIO.

O Mectige Gud Zebaoth / O Fredſens Førſte JESV Chriſte / O trøſtens Gud du værdige hellig Aand / Du vedſt at wi elendige Menniſke for vore Synders ſkyld / ere ſtædde vdi ſtor fare oc wlycke / ſom

ſom Dieffuelen / Verden / vort Kiød oc Blod / Tyranner / oc dit hellige Ordis Forfølgere / optencke daglige imod oſſ / aff huilcke wi ingenlunde aff vor egen mact kunde befries / eller vdi nogen maade beſkiermis / Vden du ſtercke GVD naadelige hielper oc beuarer oſſ / Wi bede dig at du naadelige vilt beſkierme din fattige elendige Kircke / ſom du ved dit Ord ſamlit haffuer / fra Sathan / Tyranner oc falſke Lærere : Beuare dit hellige oc ſalige Ord / oc alle Ordſens Tienere vdi en reen Lærdom oc en Chriſten ſamdrectighed. Giff fred inden vore Mure / oc lyckſalighed vdi vore Palatzer / Affuend fra oſſ Krig / Blodſtyrtning / Oprør / Peſtilentze / Dyr tid / oc all anden vel fortiente ſtraff / ver du vor beſkyttere oc beſkiermere mod alle vore Fiender / Aandelige oc Legomlige / Beuar vor Naadige Dronning / Dronning Sophia / vdi languarendis ſundhed oc velferd. Holt vor Naadige Herre Printz oc vdualde Koñing Hertug Chriſtian vnder

din

1187

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

din Guddommelige beſkiermelſe / oc
naadelige beuare hannom vdi din ſan-
de fryct / Lad hannom voxe oc forøgis
vdi viiſdom / Naade oc forſtand / oc alle
Kongelige dyder. Du oc Naadelige
vilde beſkierme alle andre Kongelige
Børn / met dette Kongelige huſis Suo-
gre / Frynt oc Blodsforuante / fra all
wlycke oc fare. Beſkierme diſſe Rigers
oc Landis Regentere / Raad oc Adel /
oc all anden øffrighed / met alle deris
Vnderſaatte oc Indbyggere. Vel-
ſigne oc beuare diſſe Riger oc Lande /
Byer oc Steder / Huſſ oc Hiem / oc
alt hues du aff din Faderlige godhed
oſſ forlent haffuer / fra all wlycke oc
ſkade. Din Guddommelige ſtyrcke oc
krafft / ſætte wi imellom oſſ oc alle vo-
re Fienders grumhed oc liſtige anſlag /
oc aldelis giffue oſſ vnder din Fader-
lige beſkytning til Liff oc Siæl. An-
namme oſſ O HERRE JEſu vdi
din krafftige beuaring / Oc holt din
mectige Haand offuer oſſ / ſaa ville
wi ſtedſe oc altid tiene oc tacke dig / oc
met alle Engle oc Vdualde priſe oc
ære

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187

ære dig euindelige. Du ſom leffuer oc regnerer met din Fader oc hellig-Aand / en ſand Gud fra Euighed oc til Euig tid /

AMEN.

LOCO EPISTOLÆ:

Textus hujjus diei ex Pſal: 132.

EVANG: Iohan: 4.

Initium: Patres noſtri adorauerunt in hoc monte.

Finis: In ſpiritu & veritate adorent.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

HAFNIÆ
EXCVDEBAT
IOHANNES STOC-
KELMANNVS.

ANNO

M. D. XCIII.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187.

64

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)

1187.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1187 8° (LN 1638 8° copy 2)